OOST < > WEST

STICHTING MEMENTO MORI

2020

WWW.WEEZENKERKHOF.NL

OP ONDERZOEK

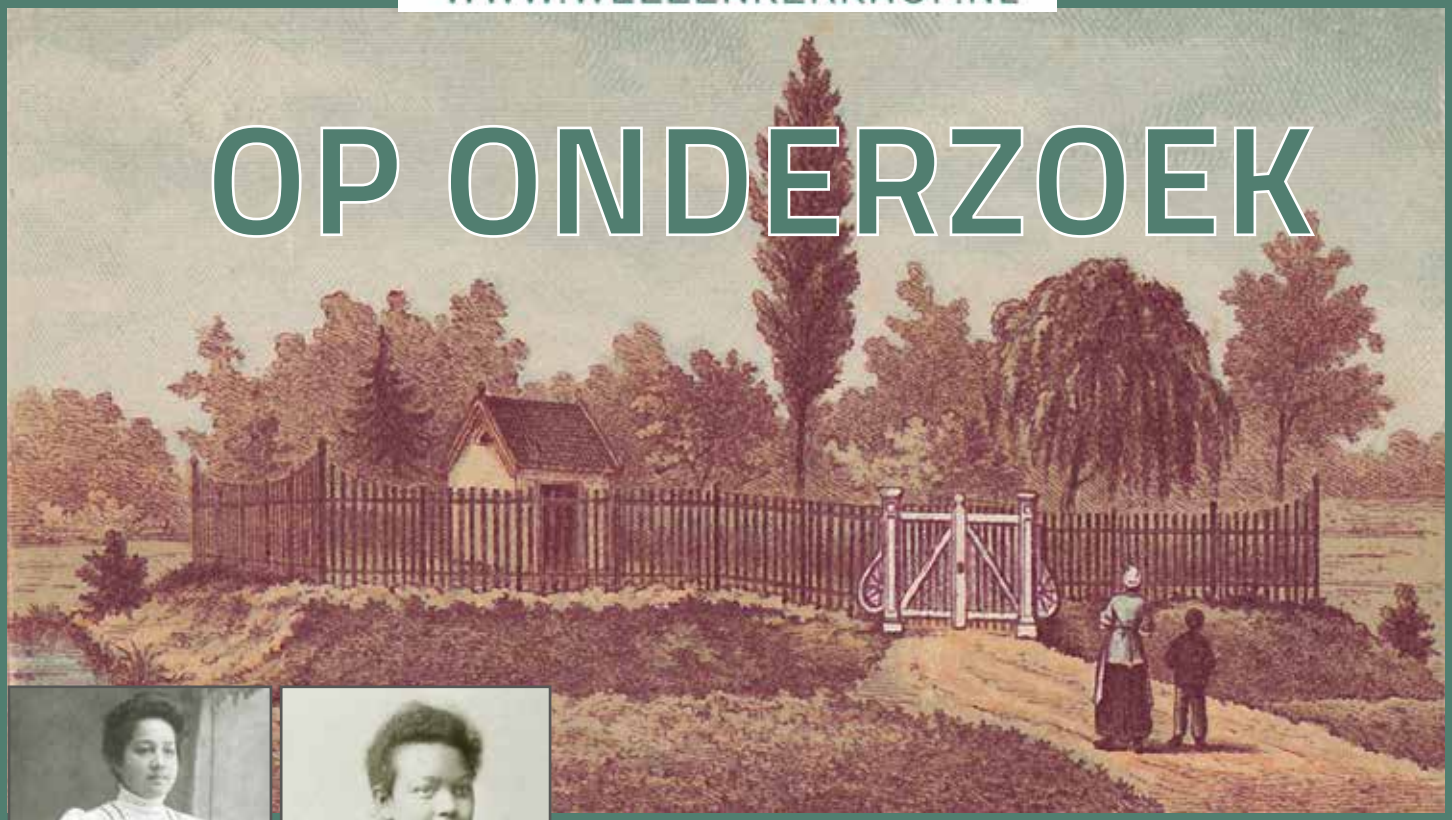

Litho, 1889

Johanna Klein
1880-1944

Alina Klein
1883-1894

Twee zusjes uit de Congo op Neerbosch

Onderzoek en beeldimpressie

Stichting Memento Mori, 2020 - 2022

INDEX

3 Colofon en Memento Mori
5 Titelpagina
7 Beginperiode Weesinrichting Neerbosch
8 Kaart Congo/ Banana
9 *Herinneringen aan de Zuid-Westkust van Afrika,* 1881, dagboek van Onno Zwier van Sandick
11 Twee zusjes
13 Twee zusjes uit de Congo op Neerbosch
14 Ouders en grootouders
15 Alina Klein (1883-1894)
17 De Wasserij
18 Overlijden Alina Klein
20 De Neerbossche ziekenhuizen
24 Personeel van Neerbosch
25 Johanna Klein (1880-1944)
28 Jo zingt mee ...
30 Onder toezicht van de juffrouwen L. VAN DIS en J. KEUN
31 Bloemen voor de koningin (1895)
32 Koningin-regentes Emma en Koningin Wilhelmina
33 Inhoud doosje van fotograaf Wilhelm Ivens (1895)
34 Jaarlijks Oud Weezendag
35 Het Diaconessehuis te Haarlem
36 Overlijden Johanna Klein
38 Erfgoed Festival Gelderland 2020, online-artikel + Artikel *De Vriend des Huizes*, mei 2014
40 **Aanvullend onderzoek in 2022**
46 Informatie over Stichting Memento Mori

STICHTING MEMENTO MORI
WWW.WEEZENKERKHOF.NL

Bron: Weezen-Almanak 1904, p. 104
Ultgave van de Weesinrichting Neerbosch-drukkerij/ uitgeverij

God is niet karig met de lessen der vergankelijkheid,
en luide wordt het ons van alle kanten toegeroepen:
Memento Mori: Gedenkt te sterven,
maar ook Leert te leven!

Colofon

Twee zusjes uit de Congo op Neerbosch

Onderzoek en beeldimpressie

Stichting Memento Mori, 2020 - 2022

Onderzoek, vormgeving, recente fotografie en illustraties	Anne-Marie Jansen
Herkomst historisch beeldmateriaal	Van 't Lindenhoutmuseum (VtLM), beeldbank
Bronnen	VtLM-registers, *Het Oosten, Weezen-Almanakken, Erfgoed Festival Gelderland 2020, Delpher, Koninklijk Huis Archief, RAN Nijmegen, Wiewaswie, Wikipedia*

Niets uit deze uitgave mag enigerlei wijze gebruikt worden zonder toestemming van het bestuur van Stichting Memento Mori; mementomori1878@gmail.com

Van 't Lindenhoutmuseum, beeldbank
p. 4 Weezenkapel 1888, Wilhelm Ivens
p. 5 Album 6009, Portretten zusjes Klein

STICHTING MEMENTO MORI
WWW.WEEZENKERKHOF.NL

2020

Jo *1880 - †1944

Twee zusjes uit de Congo op Neerbosch

Johanna en Alina Klein

aankomst

Weesinrichting Neerbosch

31 juli 1891

Litho, 1889

Lina *1883 - †1894

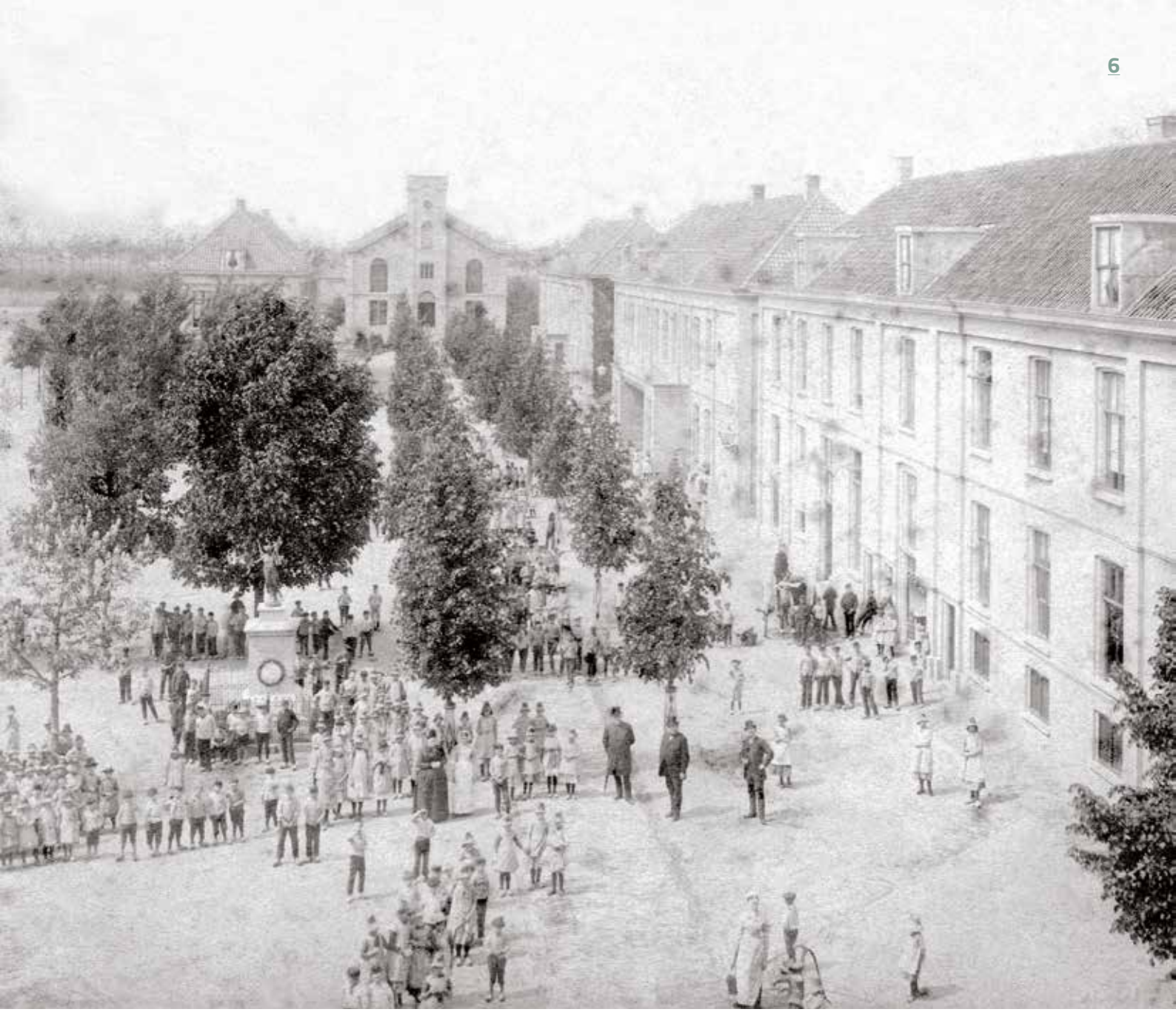

Beginperiode Weesinrichting Neerbosch

In 1863 neemt bijbelverkoper en evangelist Johannes van ‘t Lindenhout samen met zijn vrouw Hendrina Sipman de opvang op zich van arme, verwaarloosde weeskinderen uit alle delen van Nederland. De eerste opvangplek is een oude herberg in de Lange Brouwerstraat, hartje Nijmegen. In 1867 vertrekken ze naar een nieuwe locatie buiten de stadsmuren, naar het schependom Neerbosch. Hier ontwikkelt zich een compleet, zelfvoorzienend weezendorp, de Weesinrichting Neerbosch.

Het doel was om arme, verwaarloosde weeskinderen op te vangen, onderwijs te geven en een vak te leren. In totaal zijn er gedurende150 jaar bijna 20.000 wees- en voogdijkinderen uit heel Nederland opgevangen. In 1893 is de grootste bezetting aller tijden, bijna 1000 kinderen leven dan op de Weesinrichting Neerbosch.

Vanaf medio1879 neemt de instelling een eigen **begraafplaats** in gebruik, het ***Weezenkerkhof Neerbosch***. Gesitueerd in de uiterst hoek van het instellingsterrein, dichtbij het eigen ziekenhuis Bethanië*.

In 1882 krijgt het protestantste kinderdorp een eigen ‘Weezenkapel’. Pas in 1891 wordt de torenspits toegevoegd.

**Het dorp Bethanië lag op de zuidoostelijke helling van de Olijfberg, nabij Jeruzalem, op de huidige Westelijke Jordaanoever. Nu wordt de Palestijnse stad Al-Eizariya genoemd. Het is bekend als de woonplaats van Simon de melaatse en van Lazarus met zijn zussen Maria en Martha. Jezus is hier de nacht voor Palmzondag geweest. Het is verder de plaats van de ‘vervloekte vijgenboom’ en volgens Lucas 24 de plaats van de Hemelvaart van Jezus.*

***Bethanië** als symbool voor de lijdensweg*

Het Oosten; wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, 1891, no 1075, 05-08-1891

De verloopen week zijn weder een tiental weezen opgenomen, ***waaronder twee kindertjes van 7 en 9 jaren, die geboren uit zijn aan den Congo, in Midden-Afrika****, van ver; een Hollandschen vader en eene inlandsche moeder. Zij zijn bijna geheel zwart. Zij hebben als weezen een toevluchtsoord bij ons mogen vinden, 't Is merkwaardig: Een jaar geleden werd mij een gift van f 50 gezonden van Stanleypool. Aan den Bovenloop van den Congo gelegen, en nu zijn reeds weezen vandaar tot ons gebracht.*

Uit *Het Oosten, artikel* ‘De kroniek der Weesinrichting’, geschreven door stichter Johannes van ‘t Lindenhout, directeur Weesinrichting Neerbosch, in de periode 1863-1903

p. 6 en 7
Van ‘t Lindenhoutmuseum, beeldbank
Foto: Wilhelm Ivens , 1888

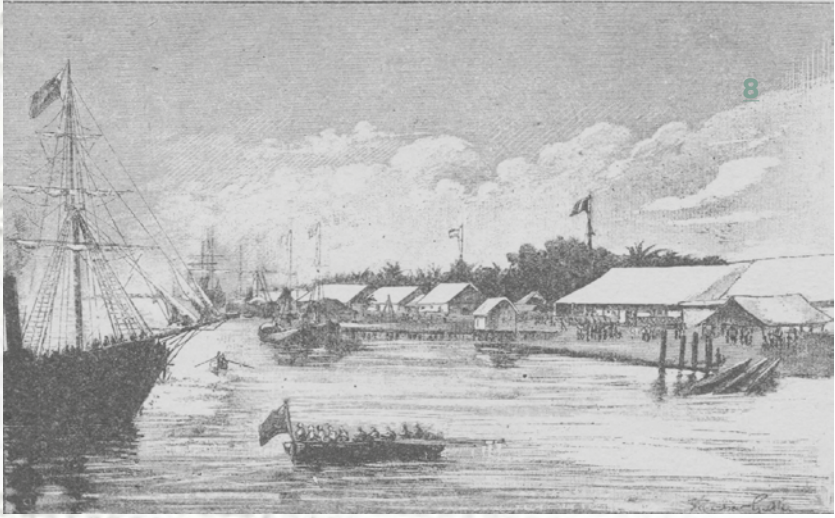

Gravure uit 1890 van de haven van Banana

Roterdamse handelsbetrekkingen met Zuid-West Afrika

ter plekke herkenbaar aan de Nederlandse vlag

Het centrum: Nederlandse handelspost en factorij (± 80) op het schiereiland Banana/ Congo:

rubber (gom), grondnoten, ivoor, koffie, palmolie, cacao, kruiden

Herinneringen van de Zuid-Westkust van Afrika.

Eenige bladzijden uit mijn dagboek
door Onno Zwier van Sandick

De weg naar de waarheid loopt door een kreupelbosch.
Laurillard.

Niet in den handel.
Gedrukt voor rekening van den Schrijver.
Deventer 1881.

http://www.vansandick.com/familie/archief/Herinneringen_van_de_Zuid-Westkust_van_Afrika/#vooraf

..... Onze stoomboot heeft korten tijd den Zuidelijken rivieroever gevolgd of de loods komt aan boord; tegelijk krijgen wij een eerste kijkje van zwarten door de roeiers der loodssloep.De geschiedenis van Congo in een notedop begint met de Conferentie van Berlijn in 1885. Men zou zich echter vergissen deze als type der inboorlingen te nemen, daar het geen Congonegers doch „crew-boys" zijn, die uit Akra, Cumber, Bony, onze oude Goudkust, hierheen gecontracteerd komen. De loods heeft onderwijl zijn merken in het oog en stuurt ons de rivier over en den Kreek in. Een eigenaardig gezicht vertoont zich nu aan ons oog; aan de linkerhand het eigenlijk Banana, dat behalve het Hollandsche huis of de factory der Afrikaansche Handelsvereeniging*) Ik stip hier even de geschiedenis dezer vereeniging aan. „Op kleine schaal in 1857 aangevangen, kreeg deze handel in 1863 dien omvang, dat de firma Kerdijk & Pincoffs in eene commanditaire vereeniging vervormd werd, en bij voortgaanden bloei in 1868 in de tegenwoordige naamlooze vennootschap overging." (Prospectus leening 1877).

Na een boekhoudschandaal zonder weerga vluchtte Pincoffs in mei 1879 naar de Verenigde Staten, zijn zwager Kerdijk en de AHV achterlatend met een schuld van ƒ 9.501.006,82 bij met name de gemeente Rotterdam en (voor een miljoen) de bankier Marten Mees van R. Mees & Zoonen, compagnon in Afrika en een goede vriend uit Sociëteit Amicitia. Meer paradoxen in The Netherlands and the Partition of Africa door H. L. Wesseling, in het Journal of African History, Vol. 22, 1981, pp. 495-509, die in de bronnen terugverwijst naar de lijst op blz. 117. uit nog een Fransche factory bestaat. Verderop is de geheele baai door bosschen omzoomd, waartusschen hier en daar het witte dak eener factory uitsteekt.

Schier de geheele landpunt wordt door de gebouwen en inrichtingen der Afrikaansche ingenomen; zij is smal en laat nauwelijks ruimte voor een enkel gebouw, zoodat deze dan ook in de lengte achter elkaar geplaatst zijn. Op deze wijze zijn de uiterste gebouwen der A. H. V. ruim een kwartier uur gaans van elkaar verwijderd.Op de uiterste punt verheffen zich een paar houten loodsen, als kruitmagazijnen gebruikt, die door een open terrein van de daarop volgende magazijnen en woonhuis van factory Rotterdam gescheiden zijn.

Dit terrein is het kerkhof en bevat reeds vele lichamen van landgenooten en van nog meer vreemdelingen, die hier als slachtoffer van het klimaat vielen. Factory Rotterdam is tevens het loodshuis en kan het entrepot der A. H. V. genoemd worden. Het woonhuis steekt hoog boven de omringende daken uit, en is van 2 verdiepingen; het eenige te Banana! Factory Holland bevat de woning van den hoofdagent en de centrale kantoren, en ligt een tien minuten verder landwaarts. De open ruimte tusschen beide etablissementen is ingenomen door een negerdorp. 't Is onderwijl donker geworden en de stoomboot laat midden in den Kreek haar anker vallen. De duisternis onttrekt weldra alles aan het oog, en laat nog slechts de lantaarn zien, die aan de vlaggestokken voor de beide factoryen Rotterdam en Holland geheschen is, benevens eenige vuren in vermeld dorpje.

Niets van het eigenaardig gegons en rumoer eener groote stad; 't is doodstil en de zeebries brengt slechts nu en dan eenig hondengeblaf of het geluid eener trom uit het naburig dorp naar ons over. 't Is drukkend heet aan boord en de warmte en de vele muskieten laten mij dezen nacht geen oog sluiten. Den volgenden morgen ben ik reeds vroeg op het dek. In afwachting dat de boot straks aan de pier gaat liggen, begeef ik mij in een sloep aan wal.

Van een kaai is niets te bespeuren en, daar ik niet zoo snugger geweest ben naar een der uitstekende steigers te sturen, doe ik, op het hoofd van een zwarte gezeten, mijn intrede te Banana. Ik ben bij factory Holland aan wal gekomen en sta dadelijk te midden van het drukste deel der factory, tusschen de kuiperij en de werf, waarop een paar kustvaartuigen in reparatie staan. 't Is een geklop en gehamer, dat iemand hooren en zien vergaat, en die het mij onmogelijk maakt, die hier het toezicht over de talrijke zwarte werklieden houden.
Ik loop dus maar rechtuit, spoedig bespeurende dit mij in de zee zou voeren, want de landpunt is niet breed. Rechts van mij een huis ziende begreep ik dit factory Holland zijn moest; ik ga het hek binnen, waarop met groote letters geschreven staat *hospedagem nesta casa não ha,* dat wil zeggen dat dit huis geen logement is, welke waarschuwing vermoedelijk bestemd is voor een verstrooid reiziger, die in den waan verkeert, dat hij voor het Amstel-hotel staat.....

p. 10
Van 't Lindenhoutmuseum, beeldbank,
Weesinrichting Neerbosch,
Weezenkapel met torenspits,
foto: Wilhelm Ivens, 1893

Twee zusjes

Ieder een eigen verhaal

De twee zusjes Klein
Met een Nederlandse naam
en een donkere huidskleur
Met een Nederlanse vader
En een Congolese moeder
Geboren te Banana, Congo,
Zuid West Afrika in 1880 en 1883

Opgegroeid in een weezendorp in Nederland
Tussen enkel blanke mensen
Ze leven op Neerbosch
Net als de andere bijna 1000 weeskinderen
Het is opgroeien zonder eigen ouders
En in een niet vertrouwde omgeving

Wat zal dat wennen zijn geweest
Zonder eigen ouders
De lange bootreis naar Rotterdam
Het andere klimaat in Nederland

Waren de zusjes gelukkig?

Op Neerbosch krijgen zij een plek
Ze gaan naar school
Leren en werken mee aan de
dagelijkse huishoudelijke activiteiten
Jo zingt in het Neerbosch' Zangkoor
Ze biedt in 1895 bij een bezoek van
Koningin-regentes Emma aan Neerbosch
bloemen aan voor de
minderjarige Koningin Wilhelmina

Lina werd slechts11 jaar oud
jong gestorven
aan Influenza (griep)
begraven op het Weezenkerkhof Neerbosch
en
Jo werd 63 jaar oud
zij heeft zich vol toewijding ingezet
voor de zieke medemens
In het Diaconessenhuis te Haarlem

Johanna en Alina Klein
Weesinrichting Neerbosch

Aankomst
31 juli 1891

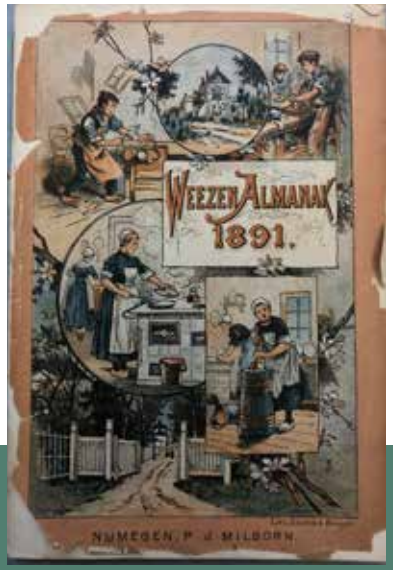

Overlijden Alina
18 november 1894

Koninklijk bezoek
19 mei 1895

Vertrek Johanna
15 april 1901

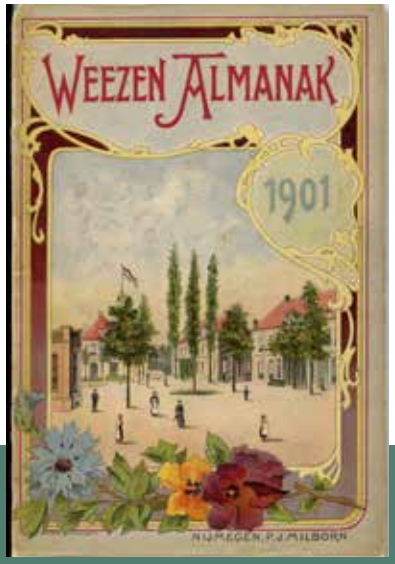

Twee zusjes uit de Congo op Neerbosch

Gerhardus Jelles Klein komt uit een echte schippersfamilie. Hij vertrekt vanuit Rotterdam naar de Congo, Zuid-West Afrika. In Banana ontmoet hij zijn vrouw, ze krijgen twee dochters. Johanna is eind 1880 geboren en Alina op 18 april 1883. Als vader overlijdt gaan ze naar Nederland. Via opa Klein worden ze eind juli 1891 op de Weesinrichting geplaatst. Bij hun inschrijving aldaar wordt vermeld:

Vader	Gerhardus Jelles Klein
Moeder	Eene Afrik. Inlandse vrouw

Alina overlijdt eind 1894, op 11-jarige leeftijd.
Het Neerbossche tijdschrift *Het Oosten* schrijft hierover het volgende:
Voor weinige dagen is ook op ons Weezenkerkhof …. het stoffelijke overschot neergelegd van het weesmeisje Lina Klein, geboren in de Congo, Midden-Afrika. Sedert zij voor twee jaren de influenza gehad heeft, is zij nooit meer sterk geworden en is blijven hoesten. Langzaam namen haar krachten af en stil is zij heengegaan.

Johanna biedt in mei 1895 bij het bezoek van koningin-regentes Emma aan de Weesinrichting Neerbosch een boeket aan, namens alle weeskinderen, voor de toekomstige koningin Wilhelmina. Nadat Jo de Weesinrichting verlaat, werkt ze 32 jaar bij het Diaconessenhuis, Haarlem. Met Neerbosch onderhoud ze trouw contact tot haar dood.

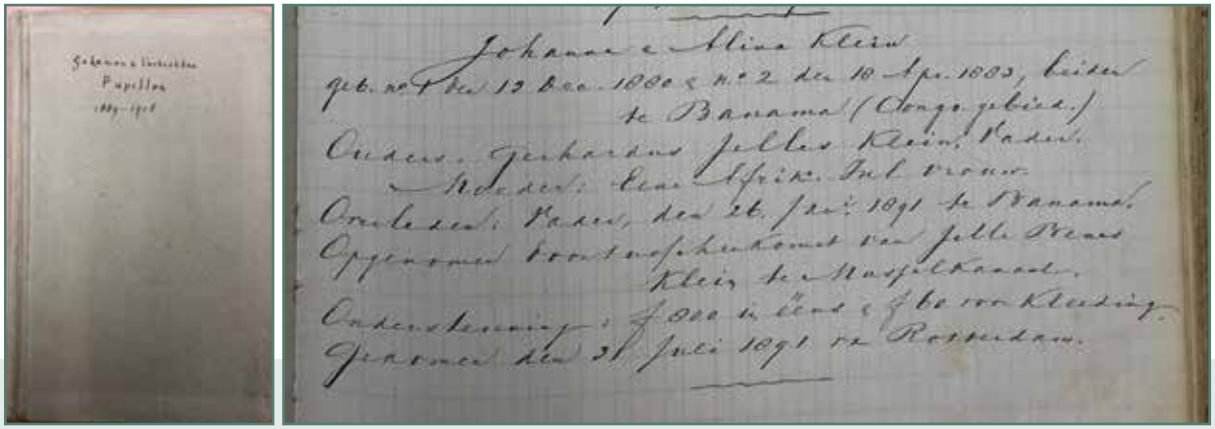

Bron: Van 't Lindenhoutmuseum-archief

Register: *Gekomen en vertrokken pupillen 1889-1906*, pag. 55

Johanna en Alina Klein

geb. nº. 1 den 13 Dec. 1880 en nº. 2 den 18 april 1883, beiden te Banana (Congo-gebied)

OUDERS	
Vader	Gerhardus Jelles Klein
Moeder	Eene Afrik. Inl. vrouw
Overleden	Vader, den 26 jan. 1891 te Banana
Opgenomen door tuschenkomst	Jelle Benes Klein te Musselkanaal * *(opa)*
Ondersteuningen	f 800 in eens en f 60 voor kleding
Gekomen	den 31 Juli 1891 van Rotterdam

**Musselkanaal is een lintdorp in de provincie Groningen*

GROOTOUDERS

- **Jelle Benes Klein**
  Geboren te Wedde
  Overlijdt op 74-jarige leeftijd op
  vrijdag 13 juli 1900 te Musselkanaal
  Kapitein tjalk Pieterdina Marchina (uit 1854),
  Vervoer van lijnkoek (= veekoek)
- **Pietertje Geerts Lunenborg**
  Geboren16 okt. 1816 te Uithuizermeeden
  Overleden op 83-jarige leeftijd op
  21 augustus 1900 te Musselkanaal

BS Overlijden met Jelle Benes Klein

Overledene	Jelle Benes Klein
Geboorteplaats	Wedde
Geslacht	Man
Leeftijd	74 jaar
Relatie	Pietertje Lunenborg
Gebeurtenis	Overlijden
Datum	13-07-1900
Gebeurtenisplaats	Musselkanaal gem. Onstwedde
Documenttype	BS Overlijden
Erfgoedinstelling	Groninger Archieven
Plaats instelling	Groningen
Collectiegebied	Groningen
Aktenummer	168
Registratiedatum	14-07-1900
Akteplaats	Onstwedde
Collectie	Bron: boek, Periode: 1900
Boek	Overlijdensregister 1900

Bron: www.wiewaswie.nl

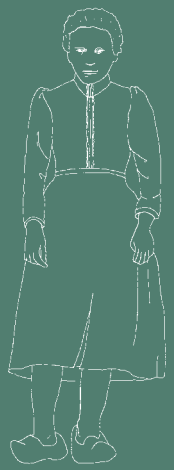

Alina Klein
1883-1894

Over Lina Klein

	Klein, Alina
Geboren	18 april 1883
Geboorteplaats	Banana (Congo)
Aankomst Neerbosch	31 juli 1891
Laatste woonplaats	Rotterdam
Datum van vertrek	-
Overleden	18 november 1894, 13:30 uur
Leeftijd	11 jaar en 7 maanden
Reden van overlijden	Influenza
Begraafplaats	Weezenkerkhof Neerbosch

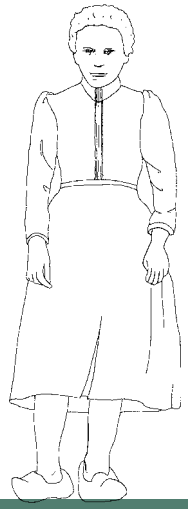

Alina Klein rust op de begraafplaats ***Weezenkerkhof Neerbosch***.
Op deze begraafplaats zijn vanaf medio 1879 bijna 530 mensen begraven, waarvan 480 kinderen.
Allemaal mensen die woonachtig waren op Weesinrichting/ Kinderdorp Neerbosch.
In 2020 zijn nog 42 zichtbare graven, het graf van Alina is niet meer aanwezig.
Tot nu toe is nog niet bekend op welke plek Alina begraven ligt.

De Wasserij

Bron: Van 't Lindenhoutmuseum-beeldbank, foto: Wilhelm Ivens, ± 1893
Johannes van 't Lindenhout en meisjes en jongens bij de Neerbossche wasserij

Alina staat op deze foto.
Zij draagt geen witte schort zoals alle meisjes
en ook geen wit muts, zoals de oudere meisjes.

Het Oosten; wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, no 1134, 21-09-1892
Met den bouw van de nieuwe wasscherij zijn we nu zoover gevorderd, dat de stoommachine wordt geplaatst. Waar de oude wasscherij reeds lang te klein was, is het een heerlijke uitkomst voor hen, die werkzaam zijn in dit deel der Weesinrichting, zulk een kostelijk, ruim en gemakkelijk ingericht gebouw te kunnen betrekken.

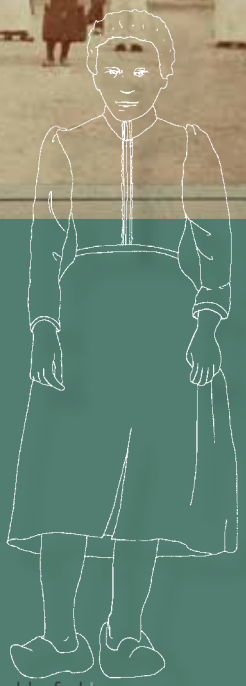

Kerkhoflaan

Gegevens overlijden Alina Klein

Bron	Wiewaswie
Overledene	Alina Klein
Relatiesoort	overledene
Geboorteplaats	Banana (Zuid West Afrika)
Leeftijd	11 jaar en 7 maanden
Gebeurtenis	overlijden
Datum	18 november 1894
Gebeurtenisplaats	Neerbosch
Beroep	-

BS Overlijden met Alina Klein

Overledene	Alina Klein
Beroep	zonder beroep
Geslacht	Vrouw
Leeftijd	11 jaar
Vader	Gerhardus Jelles Klein
Beroep	geen beroep vermeld
Moeder	Nn Nn
Gebeurtenis	Overlijden
Datum	18-11-1894
Gebeurtenisplaats	Neerbosch
Documenttype	BS Overlijden
Erfgoedinstelling	Gelders Archief
Plaats instelling	Arnhem
Collectiegebied	Gelderland
Archief	0207
Registratienummer	1298
Aktenummer	708
Registratiedatum	19-11-1894
Akteplaats	Nijmegen
Collectie	Nijmegen

Bron: www.wiewaswie.nl

Voor weinige dagen is ook op ons Weezenkerkhof in de nabijheid van het graf mijns geliefden Vaders het stoffelijk overschot neergelegd van een onzer weesmeisjes, Lina Klein, geboren aan de Congo in Midden-Afrika. Sedert zij voor twee jaren de influenza gehad heeft, is zij nooit weer sterk geworden en is blijven hoesten. Langzaam namen hare krachten af en stil is zij heengegaan.

***Het Oosten,* wo. 5 december 1894**
Jan Jacob van 't Lindenhout, vader van Johannes van 't Lindenhout.
Overleden op 27 november 1894 op 91-jarige leeftijd.
Hij is begraven op het Weezenkerkhof.

*Voor weinige dagen is ook op ons Weezenkerkhof in de nabijheid van mijns geliefden Vaders het stoffelijke overschot neergelegd van het weesmeisje **Lina Klein**, geboren aan de Congo in Midden-Afrika. Sedert zij voor twee jaren de **influenza** gehad heeft, is zij nooit meer sterk geworden en is blijven hoesten. Langzaam namen haar krachten af en stil is zij heengegaan.*

1894, Ingang van het ziekenhuis

Neerbossche ziekenhuizen

1e ziekenhuis 1873

Van 't Lindenhout schrijft:

…."Een vierkant gebouw waaraan lokaliteiten zijn voor verschillende slaapplaatsen voor zieke en zwakke kinderen, benevens zitkamers voor jongens en meisjes, keuken en badkamer en kamer voor verzorgers"…..

2e ziekenhuis Bethanië 1894

HET NIEUWE ZIEKENHUIS.

DOOR

J. VAN 'T LINDENHOUT.

NIEUWE ZIEKENHUIS.

PLATTE GRONDEN VAN HET NIEUWE ZIEKENHUIS. TE NEERBOSCH.

BEGANE GROND.

N° 1. Ziekenzaal voor Meisjes.
" 2. idem idem.
" 3 Spreekkamer van den dokter.
" 4. Vestibule.
" 5. Kamer der Directrice.
" 6 Ziekenzaal voor Jongens.
" 7. idem idem.
" 8. Privaten
" 9. Gangen.

N° 10. Badkamer.
" 11. Operatiekamer.
" 12. Keuken, waaronder overwelfden kelder.
" 13. Eetzaal voor perso- neel.
" 14. Pomp.
" 15. Pomp en gootsteen.
" 16. Trappen.
" 17. Veranda.
" 18 Ingang kelder.
" 19. Opgang keuken.
" 20. Kas'en.

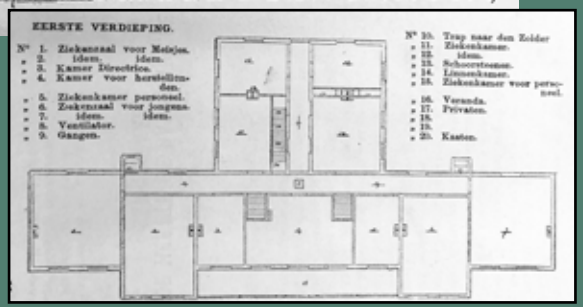

Bron: Weezen Almanak 1895
Bron: Van 't Lindenhoutmuseum-boekenkast

HET NIEUWE ZIEKENHUIS.

DOOR

J. VAN 'T LINDENHOUT.

Wanneer men de Weesinrichting bezocht heeft, zal men onder de gebouwen, die tot huisvesting der weezen dienen, ook het Ziekenhuis opgemerkt hebben. Dit gebouw, gelegen te midden van linden en andere boomen, die het in den zomer met hun vriendelijk looverdak van bladeren overschaduwen, heeft meer dan twintig jaren aan de kranke weezen een goed en liefderijk tehuis verschaft. Menige zieke wees heeft hier de moederlijke zorg en een liefderijke verpleging van de goede ziekenmoeder en hare helpsters ondervonden en herinnert zich zeker met dankbaarheid deze plaats, waar misschien pijn en smart is geleden en men korter of langer aan het leger is gebonden geweest, maar ook heeft ondervonden, hoe de Heere God een geneesmeester wil zijn voor lichaam en ziel en de Christelijke liefde het werk van den barmhartigen Samaritaan ook nog in onzen tijd voortzet. Het gebouw was echter allengs te klein geworden, vooral ook doordat de jongste weezen, waaronder er zijn geweest, die nog geen week oud waren, toen ze reeds vader en moeder moesten missen, hier waren opgenomen.

79

Reeds in 1892 was door het Bestuur het besluit genomen een nieuw Ziekenhuis te bouwen. Dit huis is door de weezen gebouwd onder leiding van onzen Mr. Timmerman Van Yperen en Mr. Metselaar Fooij en behoort tot de grootste gebouwen, die op Neerbosch zijn verrezen. De bouw hiervan is in het begin van 1893 aangevangen en in Maart 1894 voltooid. Men vindt in dit huis bij den ingang een groote vestibule met twee trappen, die naar de tweede verdieping leiden. Naast de vestibule heeft men aan de eene zijde een kamer voor bezoekers, voor familiebetrekkingen die kranke weezen komen bezoeken. Aan de andere zijde van de vestibule heeft men de kamer voor onzen dokter. Aan beide zijden zijn in de benedenverdieping twee groote zalen, die door een porte-brisée met elkander in verbinding gebracht en afgesloten kunnen worden. Deze vier zalen hebben elk een afzonderlijke deur, welke op een gang uitkomt, die achter langs de geheele breedte van het gebouw loopt. Op de tweede verdieping is de inrichting dezelfde, doch daar heeft men nog twee kamers voor de zusters, die de verzorging op zich genomen hebben en worden bijgestaan door oudere weesmeisjes, die zich aan ziekenverpleging wenschen te wijden. Tusschen deze beide kamers voor de zusters diakonessen is een tamelijk groote zaal, waarvan de deuren uitkomen op een balkon, dat voor een groot deel de breedte van het gebouw inneemt, en waar de herstellenden de buitenlucht kunnen genieten zonder dat zij beneden behoeven te komen. De zwakke kinderen kunnen hier op een rustbed worden neergelegd en zijn beschut voor den kouden Noorden- en Oostenwind. In het achterste gedeelte van het gebouw vindt men in de beneden verdieping aan de eene zijde de badkamer en de operatiekamer. Aan de andere zijde de eetkamer voor hen, die met de verzorging der zieken belast zijn, benevens keuken en kelder. Daarboven, op de tweede verdieping, zijn twee kamers om lijders aan huidziekten van de andere

82

kinderen af te zonderen, een voor jongens en een voor meisjes, benevens nog twee kamers aan de achterzijde voor hen, aan wie met de zuster aan het hoofd der stichting staat, de verzorging der kranken is toevertrouwd.

Uit deze korte beschrijving kunnen de lezers van dit Jaarboekje zich eenigszins een denkbeeld maken van de grootte en uitgebreidheid van dit nieuwe gebouw, dat ons meer dan 40.000 gulden heeft gekost en waarvan wij den wensch koesteren, dat het altijd te groot mag blijven voor het aantal zieken, die hier verpleging behoeven. Menige rekening van dit huis is nog onbetaald gebleven, doch we hopen dat de Heere God ook in dezen Zijne hulp zal schenken. We zijn dankbaar dat de Heere God ons dit ruime en naar alle eischen des tijds ingerichte gebouw voor de zieke weezen heeft geschonken en bevelen ook dit gedeelte van den Weezenarbeid in het bijzonder in de biddende belangstelling onzer vrienden aan. Het plaatje voor bij den titel van dit jaarboekje en de platte gronden van boven- en benedenverdieping geven een duidelijke voorstelling van dit huis, waar de weezen, wanneer zij krank worden, een goede verzorging wacht.

Bron: Weezen Almanak 1895
Van 't Lindenhoutmuseum-boekenkast

Het nieuwe, tweede ziekenhuis maart 1894

***Het Oosten;* wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, no 1172, 14-06-1893**

*Dezen winter hebben wij moeielijke dagen doorleefd door een vernieuwden aanval van influenza onder de weezen en daarna enkele gevallen van typhus. We hebben, als altijd, trouwe hulp gehad van onze ziekenmoeder en vooral ook van **Mej. L. de Zwaan**, terwijl **Dr. de Blécourt*** met de meeste zorg de zieke weezen behandelt. Wij hopen, dat deze korte mededeelingen velen zullen opwekken ons te blijven steunen, vooral in de gebeden.*

***Het Oosten;* wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, no 1182, 23-08-1893**

Ons Ziekenhuis, waar onze goede vader Belmer zoovele jaren in geleefd, gebeden en gestreden heeft, om op alle mogelijke wijzen, die de liefde maar aan de hand geeft, met onze goede ziekenmoeder, Mej. Montezaan, het lijden van de kranken die hier verpleegd zijn geworden te verzachten, staat aan de felste aanvallen bloot.

***Het Oosten;* wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, no 1230, 25-07-1894**

Te midden van een hevige onweersbui, die in de onmiddellijke nabijheid van de Weeeinrichting eenige verwoestingen aanrichtte, had de inwijding van het nieuwe Ziekenhuis plaats. De Heer Van 't Lindenhout opende de samenkomst.

*De ziekenverpleging te Neerbosch, zeide hij, heeft eene merkwaardige geschiedenis. Aan de scherpste critiek heeft zij bloot gestaan. Was er aan Neerbosch nog iets goeds, de ziekenverpleging deugde in 't oog van velen geheel niet. Meent daarom echter niet, dat het ontbroken heeft aan goede verzorging en liefde voor de zieken onder de weezen. Als de wanden van het oude Ziekenhuis konden spreken van wat daar goeds is gedaan, zou men heel wat te hooren krijgen. Ongetwijfeld was onze ziekenverpleging niet volmaakt en heeft er veel aan ontbroken, zoodat we verheugd zijn en dankbaar, dat we dit nieuwe gebouw mogen betrekken. Maar - en dit wordt maar al te veel uit het oog verloren - niet in de eerste plaats zijn het gebouwen, enz., die een goede verpleging verzekeren, neen, allereerst en allermeest is dit afhankelijk van de personen, die er mede belast zijn. De heer Van 't Lindenhout sprak nu een woord van waardeering voor den arbeid van den **geneesheer Dr. de Blecourt**, die met conscientiëuze toewijding tot nu toe zijn taak had vervuld, van **Mej. Montezaan**, die zoovele jaren met zelfopofferende liefde in het oude Ziekenhuis was werkzaam geweest en voortaan met de zorg der zeer jonge kinderen zou belast worden en van **Mej. De Zwaan**, die reeds het vorige jaar, tijdens het heerschen van de typhus, een zwaren proeftijd had doorgemaakt.....br. Van 't Lindenhout begon met twee weezen, en die twee werden tot tien, en die tien tot twintig en die twintig tot honderd en... als ge uw oog laat rondgaan, ziet ge wat God gedaan heeft. . .*

*Er kwamen echter ook zieken, die moesten verpleegd worden. En dat geschiedde met toewijding. We denken terug aan den tijd, toen de medearbeiders hun kamer afstonden om eene zieke te verplegen; later kwam er een bepaald daarvoor bestemde kamer, vervolgens een apart Ziekenhuis en eindelijk dit ruime welingerichte gebouw. Als ik me niet vergis, is de Ziekenmoeder op 't oogenblik hier niet aanwezig, maar als ze hier niet is, komt dat, wijl ze op haar post is gebleven in het oude Ziekenhuis. Van harte wenschen we dat **zuster De Zwaan, aan wie de leiding in dit nieuwe Ziekenhuis zal worden toevertrouwd,** twee deelen moge ontvangen van den geest dier trouwe Ziekenmoeder. Evenals zoo menigmaal in het huisgezin geschiedt, heeft men zich in 't oude Ziekenhuis dikwijls moeten behelpen en aan Dr. De Blecourt komt een woord van dank toe, dat hij zich daarin heeft willen schikken.*

God zegene hem er voor. Evenwel, de geest van onzen tijd brengt mede, dat alles in de puntjes moet zijn en aan de strengste eischen der wetenschap moet voldoen. Aan dien eisch des tijds heeft br. Van 't Lindenhout gehoor gegeven, de vrienden hebben geholpen, en nu staat dit nieuwe Ziekenhuis als een getuigenis en we wijden het Gode. In de tekstwoorden, die ik u voorgelezen heb, hebben we het uitdrukkelijk bevel des Heeren: geneest de kranken.....

** Dr. J.J. de Blécourt:*
geboren 13-07-1860
overleden 19 maart 1925
Huisarts van drie schependommen van Nijmegen; Hees, Hatert en Neerbosch.

Daarnaast was hij als geneesheer betrokken het ziekenhuis Betanië van de Weesinrichting.

Vrouwelijk personeel Neerbosch

PERSONEEL van Neerbosch

Het Oosten; wekelijksch orgaan der Wees-inrichting te Neerbosch, no 1258, 06-02-1895

De namen der vrouwelijke medearbeiders zijn als volgt:

O. BLOM.
J. H. BOS.
G. H. A. J. CRANENDONK.
A. G. R. VAN DIEMEN.
L. L. VAN DIS.
L. EVERS.
A. FRENSTRA.
R. FRENSTRA.
F. FOOY.
F. GEERDES—WALRAVEN.
J. DE GRAAF.
M. HOEK.
J. KEUN.
S. KLEINSESSINK.
M. KNIERIEM.
E. J. KWAST.
L. LOOR.
G. VAN DER MOLEN.
C. M. MONTEZAAN.
W. A. NYLANDT.
L. PAGÉ.
E. VAN RAAMSDONK.
J. A. ROMPELMAN.
J. STANDHART.
R. H. STEL.
B. STRUIKSMA.
C. A. VISSER—DIJKMAN.
C. VISSERS.
J. WESTERKAMP.
P. G. VAN YPEREN.
J. L. DE ZWAAN

Die der mannelijke:

W. BELONJE.
H. R. BERNING.
A. J. BLOEMENDAL.
G. BROEKHUIJZEN.
J. BREEL.
C. DE BRUIN.
B. ELLERMAN.
D. FOOY Sr.
D. FOOY Jr.
F. VAN GEELEN.
A. GERRETSEN.
A. L. GERRETSEN.
J. VAN HETEREN.
W. VAN KEMPEN.
B. W. KNUVERS.

Johanna Klein
1880-1944

Over Johanna Klein

	Klein, Johanna
Geboren	13 december 1880
Geboorteplaats	Banana (Congo)
Aankomst Neerbosch	31 juli 1891
Laatste woonplaats	Rotterdam
Datum van vertrek	15 april 1901
Vertrokken naar	Buitenplaats Hof van Assendelft, Hofweg 13 te Heineroord, Hoeksche Waard
Geplaatst bij 1.	Fam. Klaas Louter en Anna Catharina Bornkamp, gehuwd in 1900 te Rotterdam, Pieter Karel, 1901 overleden (0 jr) en zoon Pieter Karel geboren maart 1902
Functie	helpster
Geplaatst bij 2.	1912, Het Dicaconessenhuis, Haarlem
Functie	Diacones
Gedurende	32 jaar
Overleden	17 januari 1944 te Haarlem
Leeftijd	63

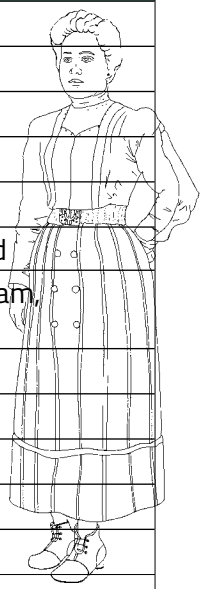

Bij de broodkamer, namen van links naar rechts: Tjitske van Netten, J. Rond, M. Voordauw, D. Rieper, Mina van Daalen en Johanna Klein

Van 't Lindenhoutmuseum-beeldbank

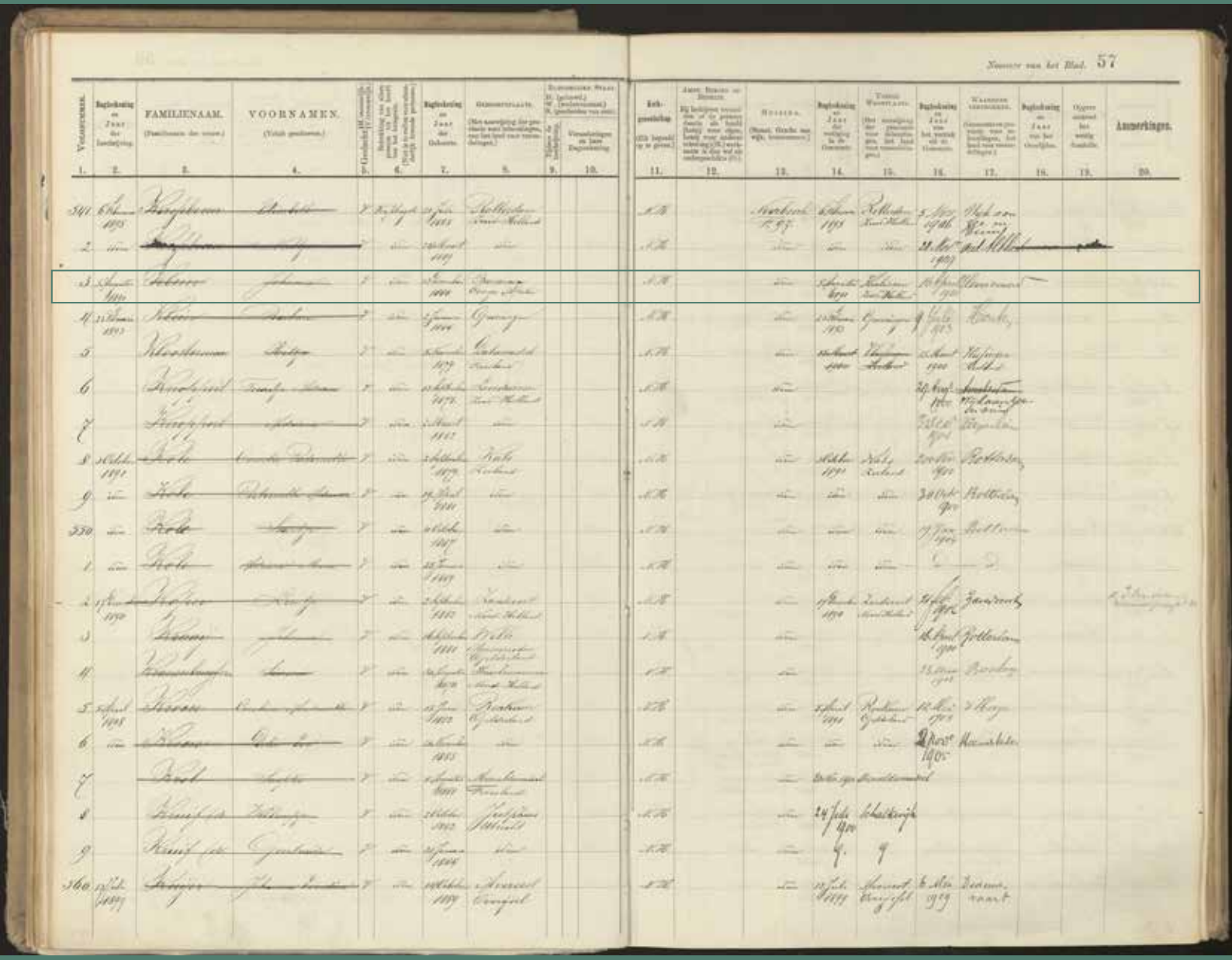

Nummer van het Blad. 57

Volgnummer. 1.	Dagtekening en Jaar der Inschrijving. 2.	FAMILIENAAM. (Familienaam der vrouw.) 3.	VOORNAMEN. (Volle voornamen.) 4.	Dagtekening en Jaar der Geboorte. 7.	Geboorteplaats. (Met aanwijzing der gemeente waar inlandingen, met land-land voor vreemdelingen.) 8.	Vermelding en Jaar Dagtekening 10.	Kerkgenootschap. (Zij bepaald op te geven.) 11.	Nationaliteit. (Naam, Oorsprong van wijk, bestemming.) 13.	Dagtekening en Jaar der vestiging in de Gemeente. 14.	Vorige Woonplaats. (Met aanwijzing der gemeente, het land voor vreemdelingen.) 15.	Dagtekening en Jaar van het vertrek uit de Gemeente. 16.	Waarheen vertrokken. (Gemeente en provincie van bestemming, het land voor vreemdelingen.) 17.	Dagtekening en Jaar van het Overlijden. 18.	Opgave omtrent het verlij Gemeente. 19.	Aanmerkingen. 20.
341	6 Dec 1905	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			Noorbrink K 97	6 Dec 1905	[illegible]	5 Nov 1906	[illegible]			
2	do	[illegible]	[illegible]	do	do			do	do	do	21 Mei 1907	[illegible]			
3	[illegible] 1906	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1906	[illegible]			do	[illegible] 1906	[illegible]	16 [illegible] 1906	[illegible]			
4	31 Dec 1905	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1906	[illegible]			do	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible] 1905	[illegible]			
5		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	[illegible] 1906	[illegible]	12 Mei 1906	[illegible]			
6		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do			29 Aug 1906	[illegible]			
7		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do			[illegible] 1906	[illegible]			
8	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	[illegible] 1905	[illegible]	20 Oct 1906	[illegible]			
9	do	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1906	do			do	do	do	30 Okt 1906	[illegible]			
330	do	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	do			do	do	do	17 Jan 1907	[illegible]			
1	do	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	do			do	do	do	[illegible]	[illegible]			
2	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible] 1906	[illegible]			
3		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do			[illegible] 1906	[illegible]			
4		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do			[illegible] 1906	[illegible]			
5	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible] 1906	[illegible]			
6	do	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	do			do	do	do	[illegible] 1905	[illegible]			
7		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	[illegible]	[illegible]					
8		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	24 Feb 1906	[illegible]					
9		[illegible]	[illegible]	[illegible] 1906	do			do	9	9					
360	[illegible] 1905	[illegible]	[illegible]	[illegible] 1907	[illegible]			do	[illegible] 1907	[illegible]	6 Mei 1909	[illegible]			

Bron: Wiewaswie, RAN- NTB.679_33274_058
Inventarisnummer 33274, Deel I, Bewoners gasthuizen, kloosters en weeshuizen, periode1900 - 1910, p. 57

Jo zingt mee ...

Het Neerbossche Zangkoor

Arie Sneep komt als kind naar de Weesinrichting, waar hij zijn muzikale talent ontwikkelt. Na de lagere school is hij opgeleidt tot 'kwekeling'. In 1871 is het zangkoor opgericht, waarvan hij de leiding krijgt. Hij blijft tot 1921 de dirigent. Hij overlijdt op 89-jarige leeftijd op 15 september 1942.

Het Neerbossche zangkoor bestaat uit jongens en meisjes. Om geld in te zamelen voor de Weesinrichting Neerbosch, verzorgen ze 'Neerbossche avonden' op diverse plaasen in Nederland. Het koor zingt verschillende liederen. De prachtige kinderstemmen maken op iedereen een enorme indruk.

Arie Sneep, foto Wilhelm Ivens

Neerbosch' Zangen, uitgever Milborn voor Weesinrichting Neerbosch

OPENBARE UITVOERING

DER

Christelijke Zangvereeniging „HALLELUJAH,"

OP DONDERDAG 26 MEI 1892,

's middags 2½ uur,

IN HET KERKGEBOUW DER HERVORMDE GEMEENTE

TE WILPE.

Ten voordeele der Weesinrichting te Neerbosch

Als Spreker zal optreden de WelEerw. Heer

Ds. Ten Bokkel Huinink

TOEGANG TIEN CENT.

No. 7. a. Het stervende meisje.

b. Begrafenislied. (Koor.)

a. HET STERVENDE MEISJE.

Mijn moeder! ik ga sterven nu,
Mij wacht Gods englenschaar;
Zet moeder, open onze deur,
Gods boden zijn reeds daar.
Hoort gij mijn naam niet, moederlief,
Zij fluisteren hem zoo zacht:
Ik ga hen volgen, moederlief,
Kus mij nog eens goê nacht.

'k Voel moederliet, de hand des doods,
Wat is zij kil en zwaar,
Maar ween niet, moederlief, mij steunt
Gods vriendlijke englenschaar.
Wat wordt het donker, moederlief,
Zelfs u zie ik niet meer:
Maar de englen fluistren, moederlief:
„Haast ziet uw oog den Heer."

Vaar, moederlief, vaarwel, vaarwel;
Wat lichtglans, hemelklaar!
Zet wijd, wijd open onze deur,
Daar is Gods englenschaar.
'k Moet van u scheiden, moederlief,
Gods englen fluistren: „kom!"
Vaarwel, tot weerziens, moederlief,
In 't hemelsch heiligdom.

b. BEGRAFENISLIED.

Koor: Zij slaapt in de groeve zoo zacht,
In 't rustbed met bloemen gedekt,
En engelen houden daar wacht,
Tot Jezus Gods kinderen wekt.
Voor haar nu geen leed meer of zorg,
De strijd is doorstreden, volend,
En 't bloed van Gods Heil'ge is ons borg
Dat eens zij als kind wordt erkend.

Zij slaapt in de groeve, zoo zacht;
Slaap zacht, lieve zuster,
Slaap zacht, lieve doode,
Tot Jezus u wekt — goeden nacht.

Hoe zalig te rusten als zij,
Die gingen als kinderen Gods,
Tot God die onzichtbaar nabij,
In Jezus hun burgt was en rots.
In 't rustbed met bloemen gedekt,
Is daarom hun rusten zoo zacht;
Slaap, dierbre, tot Jezus u wekt,
Slaap zacht in Gods hoede, goê nacht.

No. 8. Zion's toekomst.

Juich vroolijk, juich! gij inwoneres van Zion!
Want groot is de Heere God, de Heilige Israels,
Want groot is de Heil'ge Gods in het midden van u.
Schoon is Zions stad gelegen,

PROGRAMMA.

1. Bondslied . . . . Mr. Graaf van Hogendorp.
2. De Zwaluw . . . . de Puy.
3. Het Weeskind . . . Thomson.
4. Verlost . . . . . Sankey.
5. Paaschlied . . . . F. Abt.

Pauze.

6. Te Deum . . . . . Neerbosch zangen.
7. Het stervende Meisje, met Koor: Begrafenislied. . Neerbosch zangen.
8. Zions Toekomst . Sankey.
9. Kerkkloktonen. . C. F. Shattuck.
10. Eere zij God . . . Bortniansky.

Gemeenschappelijk Gezang:

GEZANG XLIII : 6.

Och! dat aller menschen tongen,
Aller Englenzang, o Heer!
Samenstemden, samen zongen
Eeuwig tot uw' lof en eer!
Zonder einde geeft uw lof,
Jezus ons de rijkste stof:
Trek tot U ons hart naar boven,
Dat w' U eeuwig lieven, loven.

*Uitgave betreffende het optreden Neerbosch' Zangkoor **Hallelujah** in Wilpe, donderdag 26 mei 1892*

Bron: Van 't Lindenhoutmuseum-boekenkast

Als een bewijs dat ook onze meisjes niet alle bij elkander zijn in groote kazernes en de noodige zorg wordt gedragen voor hunne opvoeding, geven wij hier een lijst van hunne namen en die van de juffrouwen, welke met hunne opvoeding en het onderwijs om hen tot geschikte dienstboden te vormen, belast zijn. Deze meisjes hebben alle de school verlaten en den leeftijd van 14-20 jaren bereikt.

Het Oosten; wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, 1893, no 1192, 01-11-1893

vertoeven,
en en we
wat we
rderij der

Onder toezicht van de Juffrouwen L. VAN DIS en J. KEUN.

Ter Scheggert Johanna	Van Tent. Pietje
Van Dalen. Johanna	Vroom. Cato
Pleit Pietje	Littel. Janna
Vermaas. Dina	Pecko. Alida
Mulder. Neeltje	Nijkamp. Dina
Demmendaal. Johanna.	Wiersma. Aukje
Bouma. Jitske	Dijkstra. Andriesje
Van Burk. Jacoba	Langeveld. Jannetje
Lodewijks. Marie	Klein. Johanna

Onder toezicht van de Juffrouwen J. BOS en

Onder toezicht van de Juffrouwen MONTEZAAN, L. DE ZWAAN en B. KWAST.

De Jong. Oeke	*Staal. Eka*
Loor. Leida	*Mei. Cornelia*
Delno. Neeltje	*Kloosterman. Hilletje*
Kleinsissink. Sientje	*Onderstal. Betje*
Hoogedoorn. Trijntje	*Koole. Cornelia*
Van Rijswijk. Sientje	*Visser. Jannetje*
Van Vliet. Geertruida	*Niemeijer. Aaltje*
Kersbergen. Anna	

Deze laatste zijn werkzaam in het Ziekenhuis. De juffrouwen, onder wier leiding de meisjes werkzaam zjjn, is de zorg opgedragen voor de verschillende woningen, waar de weezen gehuisvest zijn. Alle staan onder toezicht van mijne geliefde vrouw en schoondochter, die dagelijks niet alleen in alles hunne werkzaamheden nauwkeurig nagaan, maar tevens hen met raad en onderricht ter zijde staan. Onze weezen zijn dus, zooals uit de lijst van de jongens, die een ambacht leeren (in het vorig nummer van dit blad vermeld) en in elf afdeelingen zijn gesplitst, blijkt, in 26 verschillende plaatsen of huizen, gedurende de zes dagen van de week onder het nauwlettendste opzicht werkzaam, terwijl het getal schoolgaande kinderen, dat ruim de helft bedraagt, nog in negen schoollokalen, die mede aan de Weesinrichting zijn verbonden, zijn verdeeld, zoodat feitelijk, gedurende zes dagen van de week, onze weezen zich in 35 verschillende huizen of lokalen bevinden. Daarbij komt nog, dat in het moederhuis en in het ziekenhuis ruim vijftig kinderen wonen en steeds meer dan twintig weesmeisjes voor hunne opleiding in alle mogelijke huiselijke werkzaamheden in de woning van mij en mijn zoon werkzaam zijn terwijl er nog een klein getal in het oude weeshuis Nijmegen, gedurende zes dagen van de week verblijf houden, zoodat de duizend kinderen gedurende de geheele week op veertig plaatsen worden verzorgd en aan hunne opvoeding door goed en deugdelijk onderwijs wordt gearbeid. Wij deelen dit alles mede om onze vrienden toch duidelijk te maken, dat het ons aan geen medearbeiders of arbeidsters in dit werk ontbreekt, en men volkomen gerust kan zijn, dat voor de kinderen de noodige zorg wordt gedragen. Behalve onze bazen of meesters en onderwijzers zijn er nog 6 medearbeiders aan wie uitsluitend is opgedragen om toezicht te houden op de weezen, gedurende den tijd dat deze niet op school of op de winkels zijn.

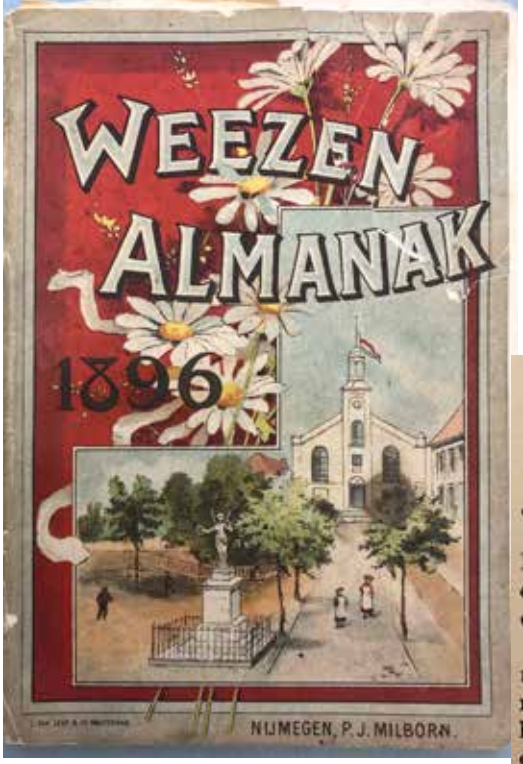

Weezen-Almanak 1896
p. 95

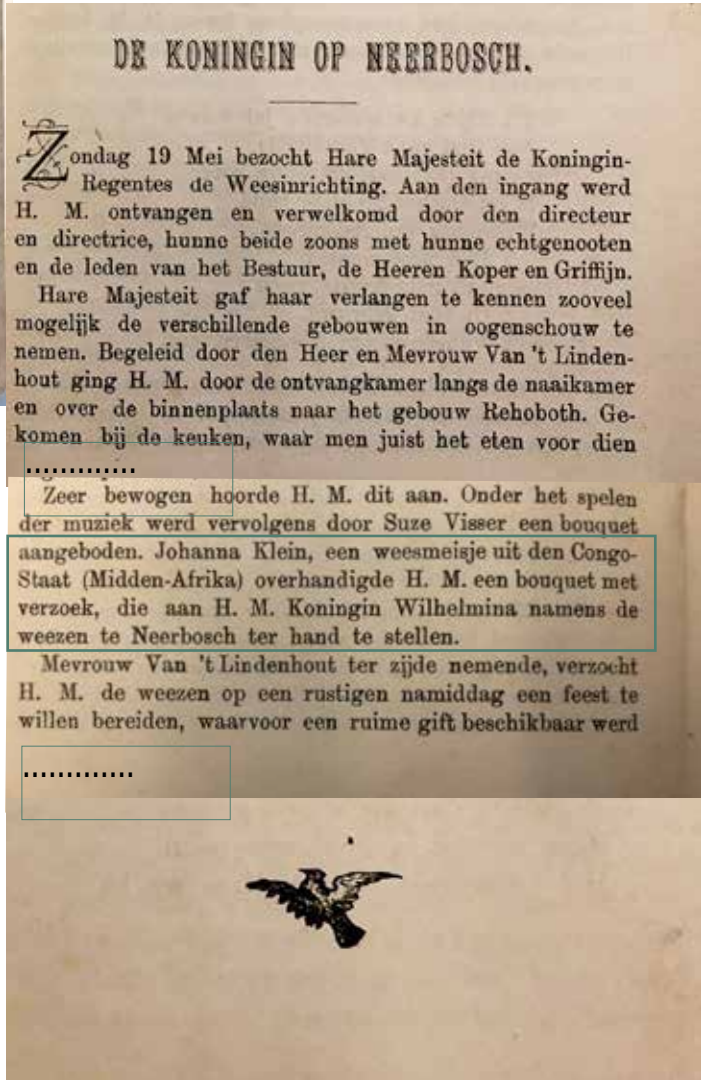

DE KONINGIN OP NEERBOSCH.

Zondag 19 Mei bezocht Hare Majesteit de Koningin-Regentes de Weesinrichting. Aan den ingang werd H. M. ontvangen en verwelkomd door den directeur en directrice, hunne beide zoons met hunne echtgenooten en de leden van het Bestuur, de Heeren Koper en Griffijn.

Hare Majesteit gaf haar verlangen te kennen zooveel mogelijk de verschillende gebouwen in oogenschouw te nemen. Begeleid door den Heer en Mevrouw Van 't Lindenhout ging H. M. door de ontvangkamer langs de naaikamer en over de binnenplaats naar het gebouw Rehoboth. Gekomen bij de keuken, waar men juist het eten voor dien

.....

Zeer bewogen hoorde H. M. dit aan. Onder het spelen der muziek werd vervolgens door Suze Visser een bouquet aangeboden. Johanna Klein, een weesmeisje uit den Congo-Staat (Midden-Afrika) overhandigde H. M. een bouquet met verzoek, die aan H. M. Koningin Wilhelmina namens de weezen te Neerbosch ter hand te stellen.

Mevrouw Van 't Lindenhout ter zijde nemende, verzocht H. M. de weezen op een rustigen namiddag een feest te willen bereiden, waarvoor een ruime gift beschikbaar werd

.....

Johanna Klein

Bloemen voor de koningin (1895)

Het Oosten; wekelijksch orgaan der Weesinrichting te Neerbosch, 1895, no 1273, 22-05-1895

Zeer bewogen hoorde H.M. dit aan. Onder het spelen der muziek werd vervolgens door Suze Visser een bouquet aangeboden. ***Johanna Klein,*** *een weesmeisje uit den Congo-Staat (Midden-Afrika) overhandigde H. M. een bouquet met verzoek, die aan H.M. Koningin Wilhelmina namens de weezen te Neerbosch ter hand te stellen. Mevrouw Van 't Lindenhout ter zijde nemende, verzocht H.M. de weezen op een rustigen namiddag een feest te willen bereiden, waarvoor een ruime gift beschikbaar werd gesteld. Na nogmaals hare Hooge ingenomenheid met de stichting te hebben betuigd, nam H. M. afscheid, en vertrok onder de luide vreugdekreten der duizend weezen, die voorzeker nimmer zullen vergeten, hoezeer Neerlands vorstin getoond heeft belang te stellen in hun lot.*

Koningin-regentes Emma en Koningin Wilhelmina

Het Oosten, Neerbosch weekblad
woensdag 22 mei 1895

Koningin Wilhelmina (1880 - 1962)

Koning Willem III stierf in 1890, zijn enige dochter was nog te jong om te regeren. Koningin Emma neemt als regentes tot 1898 het bewind voor haar dochter waar. Koningin Wilhelmina regeert vervolgens vijftig jaar. Als staatshoofd maakte zij twee wereldoorlogen en de dekolonisatie van Indonesië mee. In de jaren 1940-'45 verblijft zij met het kabinet in ballingschap in Londen. Het standvastige optreden van Wilhelmina in die tijd levert haar in binnen- en buitenland veel respect op. Uit het huwelijk, dat zij op 7 februari 1901 met Hertog Hendrik van Mecklenburg-Schwerin sloot, wordt in 1909 Prinses Juliana geboren. Prins Hendrik overlijdt in 1934. In 1948 doet Wilhelmina afstand van de troon. Op haar eigen verzoek wordt zij vanaf toen Prinses Wilhelmina genoemd. De Prinses trekt zich terug op Paleis Het Loo in Apeldoorn. Zij sterft op 28 november 1962.

UITGAVE A.

UITGAVE B.

Neerbosch' Koninginnelied.

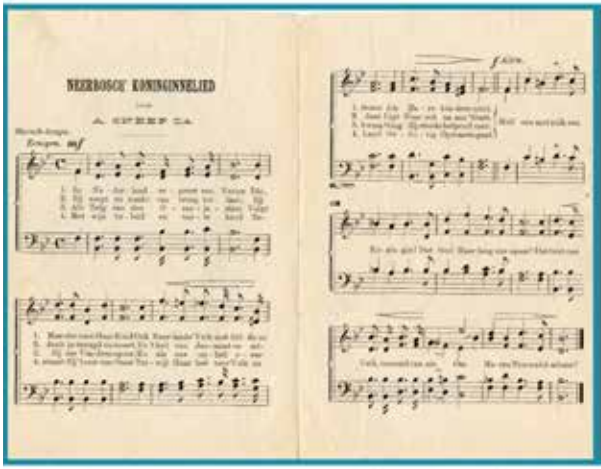

NEERBOSCH KONINGINNELIED

19 mei 1895

Koningin Wilhelmina en koningin-moeder Emma brachten een bezoek aan Nijmegen. Bij het bezoek aan de Weesinrichting werd een fotodoosje aangeboden met 16 foto's van de Weesinrichting Neerbosch, gemaakt door de Nijmeegse fotograaf Wilhelm Ivens.

Zondag 19 mei 1895

Koningin-regentes Emma krijgt een boeket bloemen aangereikt door Jo Klein, voor haar dochter, de minderjarige koningin Wilhelmina. Daarnaast krijgt ze een doosje met 16 foto's gemaakt door Wilhelm Ivens.

De 16 foto's geven een inkijkje in het leven op de Weesinrichting Neerbosch.

Geschenk aan de koningin-regentes Emma en koningin Wilhelmina

Niet alleen bloemen, maar ook 16 prenten over de Weesinrichting Neerbosch in een groen *Souvenir*-doosje kregen ze als geschenk. Van 't Lindenhoutmuseum heeft een identiek doosje in haar collectie. De inhoud van dit doosje wijkt af met de oorspronkelijke schenking aan de Koningin-regentes Emma in 1895.

In het Koninklijk Huisarchief in Den Haag is het orginele Ivens-doosje (in de vorm van een boek) nog steeds aanwezig.

Met dank aan het Koninklijk Huisarchief, Den Haag

Jaarlijkse Oud Weezendag

Een reünie voor oud Neerbosschers

Al vanaf 1894, jaarlijks op Hemelvaartdag (wezen-zondag)
De dag van de ontmoeting van mensen met een gedeeld verleden

Net als vele andere maakt Jo Klein ook gebruik van de uitnodiging

Foto 1 **1913, rechts onderaan**
Foto 2 **Donderdag 5 mei 1932, links van het midden**

De werkplek waar Johanna Klein 32 jaar in dienst is geweest als dicaones, van 1912 tot 1944

https://familie.vanbaarda.nl/diaconessenhuis-haarlem/

Het Diaconessenhuis Haarlem

Het Diaconessenhuis werd gesticht in Haarlem in 1874 door freule Teding van Berkhout. Zij kocht in dat jaar een huis gelegen aan de Nieuwe Gracht 90 te Haarlem, waar maximaal acht patiënten verpleegd konden worden. De freule behoorde tot de protestantse kring **van Reveil**, die religieuze verdieping wilde combineren met sociale activiteit. Daaraan bleek voldoende behoefte: op 31 aug. 1887 werd aan de Hazepaterslaan een nieuw gebouw ingericht voor ziekenzorg. Ze begonnen met vijftien bedden. Tot eind jaren twintig is het ziekenhuis vele malen uitgebouwd en bood uiteindelijk ruimte aan 290 bedden.

Op 1 juni 1973 is het ziekenhuis op de huidige locatie Schouwbroekerpolder te Heemstede, bestemd voor 365 bedden en 15 wiegen voor gezonde zuigelingen, in gebruik genomen.

Het Spaarne Ziekenhuis heeft in 2005 een nieuw gebouw betrokken in Hoofddorp. Het oude Diaconessenhuis in Haarlem doet nog dienst als polikliniek.

Het gebouw is in 2018 gesloopt.

Van Christelijke Ziekenverpleging aan de Nieuwe Gracht naar het Haarlems Diaconessenhuis, Hazepaterslaan 24.

Jonkvrouw Teding van Berkhout startte haar heilzame werk met Suze van Baarda, de eerste diacones in Haarlem, feitelijk "rechter- en linkerhand" van de freule. Zij hield zich ook bezig met de verpleging van epileptici en was één van de eerste gediplomeerde verpleegsters in ons land. [In 1883 waren er in Nederland nog slechts 9]. Spoedig volgde zuster Neeltje Klaassen. Voorts kwam de hulp en toewijding van de hoogstaande dokter dr. Posthuma als een levensgeschenk. De allereerste patiënt was een jongetje met een heupziekte die uit het St. Elizabeth's ziekenhuis als ongeneeslijk was ontslagen en thuis alle nodige zorg miste. Binnen korte tijd waren 5 andere personen opgenomen.

Omdat het huis spoedig te klein werd was zij dankbaar in de gelegenheid te zijn een aangrenzend pand te kunnen aankopen. Beide huizen werden nu door tussendeuren verbonden en de tuinen verenigd. In 1882 kwam de later algemeen gewaardeerde Zuster A.L. Hoog (1841-1931) in de ziekeninrichting werken.

Vanwege haar organisatorische capaciteiten zou ze 5 jaar later bij de verhuizing naar een nieuw ziekenhuis als besturende zuster de leiding overnemen en deze functie tot haar 72e levensjaar in 1913 bekleden. Omdat er gewerkt met goed opgeleide zusters ontwikkelde het hospitaal zich tot een voorbeeld in het land voor andere en nieuw op te richten instellingen. In de begintijd waren het in hoofdzaak vrouwen uit betere kringen die geraakt waren door de ideeën van het Réveil en zich als diacones hebben aangemeld. De diaconessenhuizen kenden niet de titel directrice, maar in plaats daarvan die van Besturend Zuster, hoofd van de "Zusterkring" en belast met de dagelijkse leiding.

Overlijden Johanna Klein

Bron	Wiewaswie
Overledene	Johanna klein
Geboorteplaats	Banana (Zuid-West Afrika)
Leeftijd	63
Gebeurtenis	overlijden
Datum	14 januari 1944
Gebeurtenisplaats	Haarlem
Beroep	diacones

Klein Johanna Haarlem

BS Overlijden met Johanna Klein

Overledene	Johanna Klein
Geboorteplaats	Banana (Zuid-West-Afrika)
Leeftijd	63
Gebeurtenis	Overlijden
Datum	14-01-1944
Gebeurtenisplaats	Haarlem
Documenttype	BS Overlijden
Erfgoedinstelling	Noord-Hollands Archief
Plaats instelling	Haarlem
Collectiegebied	Noord-Holland
Aktenummer	113
Registratiedatum	1944
Akteplaats	Haarlem

Een diacones is een protestantse verpleegster die de verpleging als liefdewerk verricht.

Het Oosten
No. 5417 JAARG. 72 REDACTEUR Ds. H. KLUIN . ABONNEMENTSPRIJS f 1.50
PER HALFJAAR UITGAVE VAN NEERBOSCH' BOEKHANDEL EN UITGEVERIJ TE NEERBOSCH
KRONIEK DER WEESINRICHTING, 26 JAN. 1944

Ik heb er altijd zoo groote bewondering voor, als ik zie hoe velen reeds jarenlang hun blijken van belangstelling aan onze inrichting toezonden en dat nog altijd trouw doen. „Trouw" is een eigenschap, die altijd meer dan goud waard is. In onze tijd zeker niet minder dan in andere tijden! Deze woorden gelden ook de persoon van Zuster Johanna Klein, die 32 jaren lang aan het Diaconessenhuis te Haarlem verbonden was en wier plotseling heengaan ons deze week werd bericht. Zij heeft jarenlang geleden te Neerbosch vertoefd en telde dus mee onder de oudweezen. Zij gevoelde ook altijd nog veel voor Neerbosch en toonde dat tot het laatst van haar leven. Ik heb haar hier verschillende keeren ontmoet en kreeg een zeer vriendelijke indruk van haar. Haar trouwe arbeid is door degenen die de leiding hebben in het Diaconessenhuis te Haarlem, wèl gewaardeerd.

Geschreven door ds. H. Kluin, directeur Weesinrichting Neerbosch in de periode 1928-1949

Diaconessenhuis te Haarlem

Nr. 83.

Heden veertien Januari negentienhonderd vier en veertig
verscheen voor mij, ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente Haarlem,
Immer, Dirk Philip oud
negenenvijftig jaren, begrafenisonderneemer, wonende
alhier, die verklaarde, dat op
veertien dezer acht uur,
, in deze gemeente is overleden
Klein, Johanna
oud drieënzestig jaar, van beroep diacones,
geboren te Banana in Zuid West Afrika wonende alhier,
zijnde de namen der ouders des overledene aangever
niet bekend.

Waarvan akte, welke is voorgelezen.

D. Ph. Immer.

Online ***artikel***
Erfgoed Festival Gelderland 2020
Door Rob van Oyen

https://erfgoedfestival.nl/aanhakers/alina-en-johanna-uit-banana/

De Vriend des Huizes
no. 21, mei 2014, p. 6
Door Anne-Marie Jansen

Johanna Klein, geboren op 13 december 1880, komt met haar drie jaar jongere zus Alina op 31 juli 1891 naar de Weesinrichting te Neerbosch. Beide meisjes zijn geboren in Banana te Congo. De kustplaats Banana ligt aan de monding van de rivier de Congo, waar een Nederlandse handelspost, of factorij was gevestigd. Haar vader Gerhardus Jelles Klein (1855-1891) kwam uit Veendam, zuidelijk Groningen. Hij vertrok naar Afrika, voordat de Congo in particulier bezit kwam van de Belgische Koning Leopold. In Banana kreeg Gerhardus een relatie met *eene Afrikaanse Inlandse vrouw,* waarmee hij twee kinderen kreeg. Nadat Gerhardus in Banana overleed op 16 januari 1891 droeg zijn vader, Jelle Benes Klein zorg voor zijn twee dochters. Opa Jelle Benes Klein is in 1826 geboren te Wedde en was kapitein van de Pieterdina Marchina, waarvan de voornaamste lading lijnkoek (veevoer) was. Hij overleed in 1900 te Musselkanaal. Opa Klein betaalde als ondersteuning voor de Weesinrichting te Neerbosch fl. 800,- in één keer en nog eens fl. 60,- voor de kleding.

Twee zusjes

Alina Klein, Lina genoemd op Neerbosch overlijdt op 18 november 1894, als zij 11 jaar en 7 maanden oud is. Zij ligt begraven op het Neerbossche Weezenkerkhof. In *Het Oosten* van 5 december 1894 staat geschreven:

< *"Lina Klein, geboren aan de Congo in Midden-Afrika. Sedert zij voor twee jaren de influenza gehad heeft, is zij nooit meer sterk geworden en is blijven hoesten. Langzaam namen haar krachten af en stil is zij heengegaan".*

Op zondagmiddag 19 mei 1895, ongeveer 12 uur bezoekt Koningin-Regentes Emma de Weesinrichting Neerbosch. Hare Majesteit had aangegeven dat zij zoveel mogelijk van de instelling wilde zien. Ze bezoekt de school, de werkplaatsen en de slaapzalen.

Voordat hare majesteit vertrekt schenkt Johanna haar een boeket bloemen met het verzoek, die aan Wilhelmina te overhandigen namens de wezen te Neerbosch.

Op 15 april 1901 vertrekt Johanna Klein van Neerbosch. Als dienstmeisje wordt zij geplaatst bij familie K. Louter. Zij gaat naar Heinenoord op het Zuid Hollandse eiland de Hoeksche Waard.

Trouwe arbeid

Over het leven van Johanna Klein na Neerbosch schrijft directeur Ds. Kluin in het weekblad *Het Oosten* van 26 januari 1944: ***Kroniek der Weesinrichting:***

"...Ik heb er altijd zoo groote bewondering voor, als ik zie hoe velen reeds jarenlang hun blijken van belangstelling aan onze inrichting toezonden en dat nog altijd trouw doen. „Trouw" is een eigenschap, die altijd meer dan goud waard is. In onze tijd zeker niet minder dan in andere tijden! Deze woorden gelden ook de persoon van Zuster Johanna Klein, die 32 jaren lang aan het Diaconessenhuis te Haarlem verbonden was en wier plotseling heengaan ons deze week werd bericht. Zij heeft jarenlang geleden te Neerbosch vertoefd en telde dus mee onder de oudweezen. Zij gevoelde ook altijd nog veel voor Neerbosch en toonde dat tot het laatst van haar leven. Ik heb haar hier verschillende keeren ontmoet en kreeg een zeer vriendelijke indruk van haar. Haar trouwe arbeid is door degenen die de leiding hebben in het Diaconessenhuis te Haarlem, wèl gewaardeerd".

AANVULLEND ONDERZOEK in 2022

https://mijngelderland.nl/inhoud/specials/sporen-van-slavernijverleden/gestolen-kinderen-of-weeskinderen

Zie ook: Mijn Gelderland

Specials: Sporen van slavernijverleden

Erfgoed Gelderland

Gestolen kinderen of weeskinderen?

Het onderzoek naar beide zusjes is grotendeels gedaan door Anne-Marie Jansen. Hoe kwam dat? Anne-Marie wilde graag op een historische plek wonen en kwam zo in 2004 op Kinderdorp Neerbosch terecht. Ze verdiepte zich in het erfgoed en was gedurende tien jaar directeur van het Van 't Lindenhoutmuseum, waar de sociale geschiedenis van Neerbosch centraal staat. Nu zet Anne-Marie zich in voor het behoud van en onderzoek naar het Weezenkerkhof Neerbosch.

Kind van kleur

Nadat Anne-Marie op zekere dag een kind van kleur op een van de foto's van Wilhelm Ivens zag staan, ging ze op zoek. Wie was dat meisje? Ze was enorm opgetogen toen ze de naam vond van Johanna Klein. En met dit houvast ging ze verder speuren. De eerste keer publiceerde ze erover in 2014, in 2020 verscheen dit uitgebreide verhaal over haar onderzoek.

Gevoelens en feiten

"Het feit dat Alina op de het Weezenkerkhof Neerbosch begraven ligt – in een van de niet meer aanwezige graven – is een van de redenen dat haar naam genoemd moet blijven worden. Johanna en Alina hoorden er hier bij, Johanna gaf bloemen aan de koningin, kwam later terug naar Neerbosch voor de jaarlijkse reünie 'Oud Weezendag'." "De vader van de kinderen was een Groningse arbeider die voor een Rotterdamse Handelsmaatschappij in Banana/Congo gewerkt heeft. Bij de Nederlandse burgerlijke stand is de naam van zijn Congolese vrouw niet bekend. Johanna en Alina dragen de naam van de Nederlandse vader. Dat de naam van de moeder er niet bij stond, vond ik heel erg. Toen vader Klein overleden is in 1891, zorgde opa Klein dat de zusjes opgevangen werden in de Weesinrichting Neerbosch, onderwijs en een geborgde woonplek voor de toekomst kregen. Opa Klein heeft het grote bedrag van achthonderd gulden betaald om hen hier te laten verzorgen, omdat hij dat als schipper zelf niet kon."

Anne-Marie herkent zich wat betreft de zusjes Klein niet in het beeld van de gestolen kinderen, die alleen maar meegenomen zijn om heropgevoed te worden. "Naar mijn inzicht en onderzoek klopt het niet. Ik ontken niet dat zulke dingen gebeurden, maar het is niet op de door mij gevonden feiten over deze twee kinderen gebaseerd."

Christendom en slavernij

Dineke weet uit haar onderzoek naar slavernij dat in de negentiende eeuw wel degelijk slavernij werd goedgepraat met verwijzing naar het christendom. Afschaffing van de slavernij werd uitgesteld met twee argumenten: De slaveneigenaren wilden compensatie voor het verlies van hun bezit. De Afrikaanse, 'heidense' slaafgemaakten moesten eerst christelijk worden, dan zouden ze wel vrij kunnen leven.

De feiten van deze kinderen vanuit het perspectief van hun moeder of henzelf zijn niet of amper meer te achterhalen. Afgaande op wat nazaten nu vertellen over 'gestolen kinderen' en heropvoeding - onlangs heel actueel in Canada, België en Australië - moeten we er rekening mee houden dat dit ook voor deze meisjes zokan zijn geweest. Maar zeker weten we het niet. Alida is heel jong gestorven. Johanna heeft haar leven lang gediend, uiteindelijk als diacones, verpleegster 'uit roeping', dus zonder betaling. Naar aanleiding van ons gesprek vonden Anne-Marie en een vrijwilliger Gerard Smid nog meer gegevens over de beide kinderen, die het verhaal nog complexer maken.

Over Dineke Stam

Onderzoek en educatie

Dineke Stam is historicus en tentoonstellingsmaker. In 2010, 2012 en 2013 maakte ze exposities over slavernij, voor NiNsee, het Stadsmuseum Tilburg en het Noord-Hollands Archief. Ze werkte bij het Anne Frank Huis en bij de Nederlandse Museumvereniging als projectleider Interculturele Programma's Erfgoedbreed. Sinds 2005 is ze zelfstandig onderzoeker, maker en adviseur in de cultuur- en erfgoedsector. IMHP, Intercultural Museum & Heritage Projects is de site van Dineke Stam.

Nieuwe gegevens en nieuwe vragen

Johanna was nog geen vier jaar in 1884 toen zij in Nederland terecht kwam. Zij heeft in Rotterdam op verschillende adressen bij gezinnen gewoond. Alina was vijf jaar oud in 1888 toen ze in Nederland in Rotterdam in een gezin is geplaatst. Ze staat geregistreerd op 20 juli 1888 in het 'Alleenstaandenregister'. Ze woonde daar bij de familie Frede op de Isaäc Hubertstraat 138. Op 20 juli 1888 komt Johanna daar ook wonen. Bijna een jaar later – 3 mei 1889 – gaan de zusjes samen naar weduwe Geertruida Theodora Kuhn-van Gool in Kralingen. Daar blijven ze bijna twee jaar, tot 4 augustus 1891, wanneer zij samen vertrekken naar Nijmegen, waar ze op 5 augustus 1891 worden ingeschreven bij de Burgerlijke Stand.

Waarom deze route voor deze twee zusjes? Vader overlijdt op 36-jarige leeftijd op 26 januari 1891. Wat is de rol van de moeder? Had zij een keus? Hebben de zusjes dezelfde moeder? De zusjes zijn al jaren in Nederland voordat zij door hun opa op de Weesinrichting Neerbosch geplaatst worden. De Weesinrichting Neerbosch meldt dat de kinderen 'wees' zijn, maar klopt deze informatie? Van de moeder is geen naam genoteerd. Was zij overleden? Wie en waarom heeft 'iemand' beslist dat de zusjes naar Nederland zouden vertrekken, wie heeft dat geregeld en betaald? Hoe kwamen de meisjes hier? Anne-Marie en vrijwilligers gaan door met het onderzoek.

Met dank aan
Anne-Marie Jansen,
Stichting Memento Mori

2022 Anne-Marie Jansen:

De zusjes Johanna en Alina Klein verblijven een aantal jaren in Rotterdam, voordat ze met tussenkomst van opa Klein naar de Weesinrichting Neerbosch komen. Waarom zijn de zusjes naar Nederland gegaan? Waar en bij wie verblijven ze in Rotterdam? Verblijven ze samen bij dezelfde opvangplek?

Bij mijn onderzoek naar ***de zusjes uit de Congo*** in 2014 en 2020 is deze vraag niet correct geïnterpreteerd. Toen is uitgegaan dat de de zusjes na het overlijden van hun vader naar (Rotterdam) Nederland zijn gegaan. Opa Klein, schipper van beroep, heeft in 1891 bemiddeld dat de zusjes naar de Weesinrichting Neerbosch gingen, inclusief een royale financieële ondersteuning.

Dineke Stam doet in het kader van het slavenijverleden onderzoek naar 'gestolen kinderen' en zo komt ze in 2022 in contact met Stichting Memento Zij heeft een andere kijk en inzicht op het verhaal van de zusjes. Reden voor aanvullend onderzoek. Anne-Marie Jansen en Gerard Smid gaan er mee aan de slag. Gerard Smid is vanaf maart 2022 vrijwilliger bij Stichting Memento Mori en ondersteunt het onderzoek naar de overleden kinderen van Neerbosch.

Door **aanvullend onderzoek in 2022**, kwamen er naast antwoorden ook nieuwe vragen. En de hoofdvraag: Waarom de zusjes naar Nederland gegaan zijn is niet beantwoord? Vragen roepen weer nieuwe vragen op. Zijn de zusjes van dezelfde moeder? Leefde de moeder van de zusjes Klein toen nog? Was vader ziek? Kon hij niet voor het onderhoud van de kinderen zorgen? Vader Gerhardus Jelles Klein werkte voor de Rotterdamse Handelmaatschappij in Banana (zie p. 9). Heeft de Handelsmaatchappij een betrokkenheid gehad dat de zusjes naar Rotterdam gingen?

Verblijf van de zusjes in Rotterdam

Het aanvullend onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat de zusjes al een tijd in Rotterdam verbleven voordat zij naar de Weesinrichting gingen. Konden ze pas naar de Weesinrichting toen vader Klein in Banana overleden was? Alina is vijf jaar oud als ze op 20 juli 1888 naar Nederland komt. De aankomst in Rotterdam van haar oudere zus Johanna is bijna vier jaar eerder, op 21 augustus 1884. De zusjes kennen elkaar waarschijnlijk nauwelijks. Gezien het leeftijdverschil, en het verschil van aankomst in Rotterdam. Johanna heeft al bij de nodige gezinnen gewoond als ze met haar jonge zusje Alina in Rotterdam herenigd wordt. Samen verblijven ze bij twee families en vertrekken vervolgens samen begin augustus 1891 naar de Weesinrichting Neerbosch. Gerhardus Jelles Klein, de vader van de zusjes is overleden op 26 januari 1891 te Banana. Toen vader overleed waren zijn twee dochters al jaren in Nederland. De ware toedracht van het verblijf in Nederland is nog niet duidelijk te verklaren. Verder toekomstig onderzoek brengt hopelijk nog meer feiten en duidelijkheid.

Banana - Rotterdam - Neerbosch
bron: www.wiewaswie.nl

Over Alina Klein

Rotterdam 1880:
NL-RtGAR_494-03_521_0065

1. Volgnummer: 9
2. Dagtekening en Jaar der Inschrijving: 20/7/88 Ambtsh
3. Familienaam. (Familienaam der vrouw): Klein
4. Voornamen (Voluit geschreven): **Alina**
5. Geslacht: v
6. Dagtekening en Jaar der Geboorte: 18/4 '83
7. Geboorteplaats: Banana
8. Burgerlijke Staat (huwelijk): 0
9. Tijdens Inschrijving: -
10. Veranderingen en hare Dagtekening: -
11. Kerkgenootschap: NH
12. Ambt, Hoofdberoep of beroep: [db]
13. Huizing (Straat, gracht, enz. wijk, huisnummer): Isaac Hubertstraat 138, Frede
14. Dagtekening en Jaar der Inschrijving in de Gemeente
15. Vorige woonplaats: **Banana, Z. Afrika**
16. Dagtekening en Jaar der vertrek uit de Gemeente: **3/5 1889**
17. Waarheen vertrokken: Kralingen mv
18. Dagtekening en Jaar van het Overlijden: -
19. Opgaven omtrent het wettig domicilie: - **Isaäc Hubertstraat 138**

Alina verblijft bij:
1. Fam Frede Isaäc Hubertstraat 138, Rotterdam
2. Wed. Kuhn-Gool Dijkstraat 127, Rotterdam

Bevolkingsregister 1880:
Registernr. B-2, gezinshoofden Bos-Don
Isaäc Hubertstraat 138, Frede (3034 CT Rotterdam)
- Heinrich Frederich Gustav Frede
  Geboren: 11-09-1843 Potsdam
  Beroep: machinist, mécanicien
- Elisabeth Krastel
  Geboren: 19-09-1850, Fürth/ Groothertogdom Hesse
  Beroep: modiste, naaister
  Gehuwd: 03-08-1881, hij (37), zij (30)
  Overlijden: 02-03-1921, Maastricht (70)
- Heinrich Frederich Gustav Frede
  Geboren: 12-05-1885, Rotterdam
  Verhuizen 27-04-1889 naar Luik (Bel)
  Vorige woonplek: D' Haven (Bel)

Alina verhuist op 03-05-1889 naar wed. Kuhn-Gool

Rotterdam 1880:
NL-RtGAR_494-03_451_0052

1. Volgnummer: 4277
2 Dagtekening en Jaar der Inschrijving: 8 april 1889
3. Familienaam. (Familienaam der vrouw): Klein
4. Voornamen (Voluit geschreven): Alina
5. Geslacht: v
6. Dagtekening en Jaar der Geboorte: 18 April 1883
7. Geboorteplaats: Banana
8. Burgerlijke Staat (huwelijk): -
9. Tijdens Inschrijving: -
10. Veranderingen en hare Dagtekening: -
11. Kerkgenootschap: NH
12. Ambt, Hoofdberoep of beroep:
13. Huizing (Straat, gracht, enz. wijk, huisnummer): **Dijkstraat 127, wed. Kuhn, geb. Gool**
14. Dagtekening en Jaar der Inschrijving in de Gemeente: 3 Mei 1889
15. Vorige woonplaats: Rotterdam
16. Dagtekening en Jaar der vertrek uit de Gemeente: **4 Aug 1891**
17. Waarheen vertrokken: **Nijmegen**
18. Dagtekening en Jaar van het Overlijden: -
19. Opgaven omtrent het wettig domicilie: -

.

Alina KLEIN

- geboren op 18-04-1883 te Banana (Congo)
- aankomst Rotterdam 20 juli 1888
- vertrek naar de Weesrinchting Neerbosch is 4 augustus 1891
- overleden op 18-11-1894 te Neerbosch (GE) op 11-jarige leeftijd
- begraven op de eigen begraafplaats van de Weesinrichting Neerbosch, Nijmegen (GE), Weezenkerkhof Neerbosch

Alina is op 20 juli 1888 ambtshalve opgenomen in het 'Alleenstaandenregister' van Rotterdam en woonde daar bij de familie Frede op de Isaäc Hubertstraat 138. Op dit adres woonde Heinrich Friedrich Gustav Frede uit Potsdam met zijn vrouw Elisabeth Krastel uit Fürth. Zij hadden een zoon uit 1885 en zijn met het gezin vertrokken naar Luik in België op 27 april 1889.

Op 3 mei 1889 vertrekt Alina met zus Johanna naar Kralingen bij de weduwe Kuhn-van Gool. Dit is Geertruida Theodora Kuhn-van Gool, die op 31 oktober 1883 weduwe is geworden van Pieter Kuhn. Op aankomst Rotterdam 21 augustus 1884 vertrekt zij samen met haar zus naar Nijmegen, waar zij op 5 augustus 1891 wordt ingeschreven.

Over Johanna Klein

Rotterdam 1880:
NL-RtGAR_494-03_451_0052

1.	Volgnummer:	4276
2	Dagtekening en Jaar der Inschrijving:	8 april 1889
3.	Familienaam. (Familienaam der vrouw):	Klein
4.	Voornamen (Voluit geschreven):	Johanna
5.	Geslacht:	v
6.	Dagtekening en Jaar der Geboorte:	13 Dec 1880
7.	Geboorteplaats:	Banana
8.	Burgerlijke Staat (huwelijk):	-
9.	Tijdens Inschrijving:	-
10.	Veranderingen en hare Dagtekening:	-
11.	Kerkgenootschap:	NH
12.	Ambt, Hoofdberoep of beroep:	
13.	Huizing (straat, gracht, enz. wijk, huisnummer):	Dijkstraat 127, wed. Kuhn, geb. Gool
14.	Dagtekening en Jaar der Inschrijving in de Gemeente:	3 Mei 1889
15.	Vorige woonplaats:	Rotterdam
16.	Dagtekening en Jaar der vertrek uit de Gemeente:	4 Aug '91
17.	Waarheen vertrokken:	Nijmegen
18.	Dagtekening en Jaar van het Overlijden: -	
19.	Opgaven omtrent het wettig domicilie: -	

NL-RtGAR_494-03_521_0066

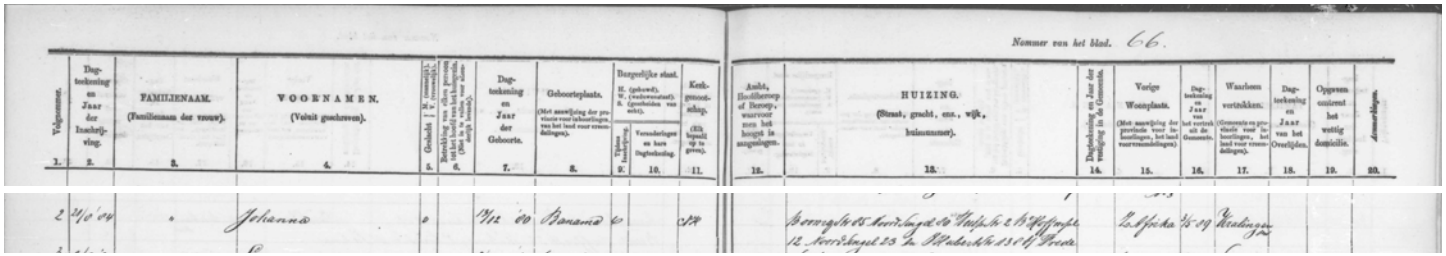

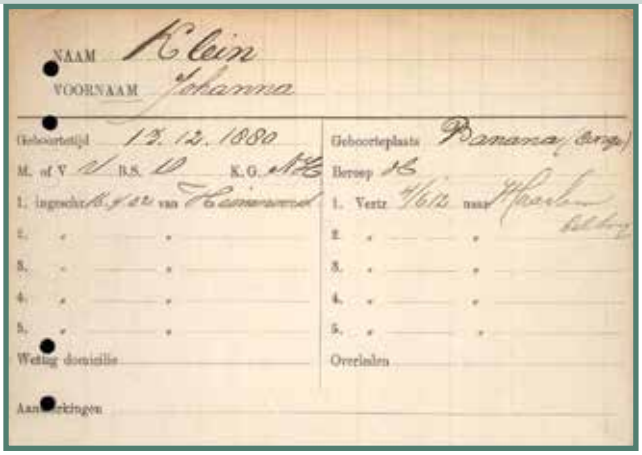
NAAM Klein
VOORNAAM Johanna
Geboortetijd 13. 12. 1880
Geboorteplaats Banana (Congo)
M. of V. V B.S. 10 K.G. NH
Beroep 16
1. ingeschr. 16.4.22 van Heineroord
1. Vertr. 4/6/12 naar Haarlem
2. 3. 4. 5.
Wettig domicilie
Overleden
Aanmerkingen

Johanna KLEIN

- geboren op 13-12-1880 te Banana (Congo)
- aankomst Rotterdam 21 augustus 1884
- verblijf op 5 verschillende adressen
- op de laatste twee adressen woont ze samen met haar jongere zusje Alina
- vertrek samen met Alina naar de Weesrinchting Neerbosch op 4 augustus 1891
- vertrek van Neerbosch naar Heineroord op16 april 1901 en pas ingeschreven in 1902
- vertrek vaar Haarlem 4 juni 1912
- werkzaam als diacones in het Diaconessenhuis in Haarlem gedurende 32 jaar
- bezoekt de jaarlijkse Oud Weezendagen op de Weesinrichting Nerebosch
- overleden op 17-01-1944 te Haarlem (GE), op 63-jarige leeftijd.

Johanna wordt ingeschreven in het Bevolkingsregister van Rotterdam op 21 augustus 1884 en woonde tot 20 juli 1888 op 5 verschillende adressen in Rotterdam, te weten:
1. Boomgaardstraat 85
2. Noordsingel 80
3. Tulpstraat 2
4. Burgemeester Hoffmanplein 12
5. Noordsingel 23

Het lijkt er op, dat zij op 20 juli 1888 herenigd wordt met haar zus Alina en dat ze samen bij de familie Frede terechtkomen op de Isaäc Hubertstraat 138.
Daarna komen ze terecht bij de weduwe Geertrui Theodora Kuhn-van GOOL.

Begraafplaats 'Weezenkerkhof Neerbosch'
Illustratie A-M Jansen, 2020
n.a.v. litho Emrik & Binger, 1888

Informatie

Stichting Memento Mori (StMM)
Weezenkerkhof Neerbosch
correspondentieadres:
Scherpenkampweg 69
6545 AL Nijmegen
T 06 53 43 69 83 (M. Bisselink)

www.weezenkerkhof.nl
KvK-nummer 71278060
RSIN 8586 48 210
Culturele ANBI-stichting
banknr. NL33 TRIO 0379 2029 99

Stichting Memento Mori is opgericht in maart 2018. De stichting heeft het *Weezenkerkhof Neerbosch* juli 2019 in eigendom gekregen en is lid van de Coöperatie Erfgoed Gelderland.

Marcel Bisselink, *voorzitter*
Paul Verheijen, *secretaris*
Anne-Marie Jansen, *penningmeester*

De stichting werkt samen met adviseurs op gebied van milieu/ groen, archeologie en op juridisch gebied.

De Stichting werkt met vrijwilligers op afroep en een aantal vrijwilligers met een wekelijkse inzet.

Groepen op afspraak:
Rondleiding en uitleg over het *Weezenkerkhof Neerbosch* kan op afspraak. Dit kan ook in combinatie met een bezoek aan het Van 't Lindenhoutmuseum.
Hiervoor wordt een vergoeding gevraagd.

U kunt uw verzoek via de e-mail richten aan:
mementomori1878@gmail.com

STICHTING MEMENTO MORI
WWW.WEEZENKERKHOF.NL

Twee zusjes uit de Congo op Neerbosch

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Memento Mori, Nijmegen

| Stichting Memento Mori | 2020 | www.weezenkerkhof.nl |